

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
הסביבה

ועדה משותפת

לאיכות הסביבה וטבע עירוני

בראשות סגן ראש העירייה והממונה על תחום איכות הסביבה -

מר ראובן לדיאנסקי

התקיימה ביום רביעי ה-20.11.2019, שעה 18.00

כ"ב בחשון תש"פ

חדר דיונים קומה 6 - בניין העירייה

שוש בלו-

איה קובי -

סטנוגרמה

מנהלת לשכת חבר המועצה עו"ד ראובן לדיאנסקי

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

בראשות סגן ראש העירייה - עו"ד ראובן לדיאנסקי	
חברי הועדה ה"ה: מוזמנים ה"ה:	
מנהל הרשות לאיכות הסביבה וקיימות	איתן בן עמי
רכזת חקלאות עירונית, הרשות לאיכות הסביבה וקיימות	שרון גרינבלט
רכזת מדיניות מזון עירונית ומנהלת תוכנית "בתיאבון", הרשות לאיכות הסביבה וקיימות	רות שטסל ויינר
דוקטורנט אוני' ת"א	יפתח גולוב
מנהלת קהילת ת"א יפו והסביבה – החברה להגנת הטבע	גליה חנוך-רועה
רכזת קהילה – החברה להגנת הטבע ת"א	אפי שפירא
אדריכלית ומעצבת פנים	אדר' גל ברלי
נציגת סיעת הגמלאים	מירלה מיכלוביץ
חבר ועדת טבע עירוני ובעלי חיים	עו"ד יואב קרמר
תושבת	גליה רופין
יו"ר ועד הורי הגנים בת"א והארצי	אחז אגם
תושבת	דפנה יודפת
חברת 'דרפלסט'	מיכל פרץ
חברת 'דרפלסט'	ניר מאייר

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
הסביבה

תושבת	בר חיים
חבר מועצה	משה חיים

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

על סדר היום:

- התכנסות
- דברי פתיחה -

⇐ סגן ראש העיר ויו"ר הוועדות, עו"ד ראובן לדיאנסקי

- מעבר לכלים רב פעמיים במוסדות חינוך – היערכות ופעילות הרשות לאיכות הסביבה וקיימות -

⇐ איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכה"ס וקיימות

⇐ גב' רות שטסל ויינר, רכזת מדיניות מזון עירונית

ומנהלת תוכנית "בתיאבון", הרשות לאיכות הסביבה וקיימות

- דיון – שאלות ותשובות

- חקלאות עירונית -

⇐ גב' שרון גרינבלט, רכזת חקלאות עירונית,

הרשות לאיכות הסביבה וקיימות.

- דיון - שאלות ותשובות

- דברי סיכום

* * *

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
הסביבה

דברי פתיחה - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

ערב טוב.

ועדת איכות הסביבה וטבע עירוני, אלה שתי ועדות נפרדות ואנחנו עושים היום דיון משותף מאחר והנושאים, לפחות הנושא השני (ששרון תציג) נופל בקנה אחד עם טבע עירוני, אז איחדנו את שתי הוועדות.

נמצאים איתי כאן: איתן בן עמי – שהוא מנהל הרשות לאיכות הסביבה; ושרון גרינבלט – שהיא אחראית על כל הנושא של חקלאות עירונית, גינות קהילתיות ועוד. תיכף נעשה סבב ונתחיל.

מר משה חיים:

משה חיים – חבר מועצה. פעם שניה בוועדה. חלק כבר מכירים אותי. אני חדש במועצה, התחום הזה הוא תחום שמעניין אותי. נמצאת איתי פה גם האחיינית שלי, שהיא גם תושבת תל אביב והתחום הזה מאד מעניין אותה. לומדים ונכנסים לעניינים.

גב' בר חיים:

אני בר חיים – מאד מתעניינת באיכות הסביבה. זה התחיל מזה ששאלתי את משה לגבי מתקן מחזור בדרום העיר וגיליתי שאין. הוא הציע לי להגיע לפה ולהקשיב וללמוד יותר.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אני רק אגיד דבר אחד – ועדת איכות הסביבה היא ועדה סטטוטורית, קבועה בפקודת העיריות, בכל רשות מקומית אמורים להקים ועדת איכות סביבה. ועדת איכות סביבה היא גם ועדה שיש בה ממש חברים שהם או מתוקף תפקידם או שהם נבחרו ציבור. זאת רשימה סגורה של אנשים, נדמה לי 4 חברי מועצה ועוד בעלי תפקידים כאלה ואחרים, גם בעירייה וגם בארגונים הסביבתיים.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החברה

יחד עם זאת, כמעט לכל ישיבה אנחנו מפרסמים את דבר הישיבה לציבור בפייסבוק ובעוד אמצעים, ואנחנו יותר מאשר שמחים שאנשים, גם אם הם לא חברי ועדה באופן רשמי, באים, חווים, שומעים, אומרים, מביאים לנו גם איזה שהוא סוג של טענות, מענות, מידע, גם מחמאות יתקבלו בברכה, ממה שקורה בשטח. זה חשוב לכולנו, גם לדרג הציבורי הנבחר וגם לדרג המקצועי.

מר ניר מאייר:

שמי ניר מאייר, אני מטעם חברת 'דרפלסט', אנחנו יצרנים של פלסטיק. עובדים עם הרבה מוסדות בעיר ובאנו לשמוע.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

מה זה 'דרפלסט'? ספר קצת.

מר ניר מאייר:

אנחנו חברה יצרנית של מוצרים לתעשיית המזון, בין היתר מפעלי הזנה לבתי ספר, ובאנו לתת גם את הצד שלנו בכל הסיפור של המעבר לנירוסטה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

לא בהכרח לנירוסטה. מעבר לסוג של כלים שהם רב פעמיים.

גב' מיכל פרץ:

שמי מיכל, אני גם מטעם 'דרפלסט'. באנו להציג את המוצרים המופלאים שלנו.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אז להציג אתם לא תציגו פה, אבל נשמח שתהיו חלק מהדיון.

גב' מיכל פרץ:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

אפשר גם מילולית להציג.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אני לא בטוח שזו הבמה הנכונה, אבל נראה איך הדיון מתקדם.

גב' מיכל פרץ:

אפשר לשמוע את כל הכיוונים.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

כן, אבל אתם ארגון עסקי, נכון?

גב' מיכל פרץ:

אנחנו ארגון עסקי.

גב' דפנה יודפת:

אני דפנה יודפת. תיכף תצטרף גליה רופין, השותפה שלי. אנחנו מנסים, הובלנו ומובילים את המעבר לחד פעמי מבחינת ההורים בעיר, למען הילדים.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

מעולה. אתם הזמנתם אותי אז להפגנה? אני לא הולך להפגנות נגד עצמי. אני מאד תומך בעמדה, אבל כסגן ראש עיר קצת קשה לי להפגין נגד העירייה. כשהייתי באופוזיציה הפגנתי.

גב' דפנה יודפת:

זה לא נגדך. זה בעד התושבים ובעד ילדי העיר.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
העיר

שוב, אני מאד בעד, מה שעשיתם היה דבר אדיר מבחינת הקטליזאטור של העניין. זה האיץ את כל המערכת וזה מעולה. אבל כך אני רואה את זה, כסגן ראש עיר אני לא יוצא להפגנות. כשהייתי באופוזיציה הפגנתי יותר.

גב' דפנה יודפת:

חשוב לציין שבאמת מאז ההפגנה ערים נוספות הצטרפו ויש לנו מתנדבים בכל הארץ שפועלים במקביל לתל אביב. גם הרמנו מפה אינטרנטית שמראה כל עיר את הסטטוס שלה, מה קורה מבחינת העירייה. ואנחנו ממשיכים לפעול כרגע בימים אלה על השינוע, שזה עוד לא טופל.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אתם עושים עבודה מדהימה וחשובה, גם עבורנו, גם הדרג המקצועי וגם הדרג הציבורי.

מר אחז אגם:

אני אחז אגם. אני יו"ר ועד הורי הגנים בתל אביב ויו"ר ועד הורי הגנים הארצי. אנחנו מנסים להוביל את התהליכים האלה כדי להיות הקטליזאטור בכל הסיטואציה הזו. כמו שדפנה אמרה, אנחנו מאד שמחים על מה שמתחיל לקרות בתל אביב ואנחנו מקווים שיושלם במוסדות החינוך עד תחילת השנה הבאה. אנחנו גם התחלנו תהליך ארצי של הרבה ישובים שהולכים איתנו בתהליך הזה וחקיקו את תל אביב. ידענו שזה מה שיקרה ובגלל זה היה חשוב לנו שפה תהיה אמירה משמעותית. ושמחים להיות פה, אנחנו חושבים שזה החלק הבא.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אני גם זוכר שאתם לפני שנה וחצי, שנתיים, התחלתם איזה שהוא תהליך למזון יותר בריא בצהרונים מול יובל חינוך, נכון? את זה אני זוכר.

מר אחז אגם:

נכון.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

עו"ד יואב קרמר:

עו"ד יואב קרמר – חבר ועדת טבע עירוני ובעלי חיים.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

חבר יקר בוועדה.

גב' מירלה מיכלוביץ:

אני מירלה מיכלוביץ ואני נציגת סיעת הגמלאים והוותיקים. אני מקווה שנתייחס גם לפן הזה.

אדר' גל ברלי:

גל ברלי, אני אדריכלית ומעצבת פנים, עושה בעיקר תכנונים ירוקים אקולוגיים. מאד אכפת לי מאיכות הסביבה, בעלי חיים, גינות כלבים מוארות ועם דשא.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

דשא אין סיכוי שיהיה, כי כלבים חופרים וזה נהרס בשניה. אבל תאורה את צודקת, יש חלק מהגינות שעדיין אין.

מר אפי שפירא:

אני אפי שפירא, אני רכז הקהילה החדש בחברה להגנת הטבע בתל אביב. אני ממש טרי וחדש, באתי לשמוע וללמוד.

גב' גליה חנוך רועה:

אני גליה חנוך רועה, אני מנהלת קהילת ת"א יפו והסביבה בחברת להגנת הטבע.

מר יפתח גולוב:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

אני יפתח גולוב, דוקטורנט מאוניברסיטת ת"א, עוסק בתחומים שעוסקים בביו-הנדסה, ננו-כימיה, מכניקת זורמים וביולוגיה. אני בא לכאן מהתחום היותר מקצועי hard core של המדעים וספציפית הפרויקטים שאני התעסקתי בפלסטיק, מיקרו פלסטיק, השלכות סביבתיות. אני מאלה שעוסקים בנתונים יבשים, ניהול סיכונים וכדומה בפרויקטי צד, עם עוד משהי שאתם מכירים אולי את שמה – ד"ר חגית אולנובסקי, אני עובד איתה. אנחנו עובדים למשל עכשיו על מאמר סקירה לטובת מקבלי ההחלטות בארץ, שעוסק במצב המיקרו פלסטיק במדינת ישראל. מי שרוצה לשמוע את יום הדין – אני מוכן לתת את התובנות בנושא. ואני פה בשבילכם, מעולם המידע, מהליבה של העניין.

גב' רות שטסל ויינר:

רות שטסל ויינר – מנהלת תוכנית "בתיאבון", יושבת ברשות לאיכות סביבה וקיימות ואני אציג בהמשך את הנושא הראשון לדיון.

גב' גליה רופין:

גליה רופין – אני אמא לשתי ילדות מתל אביב.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

את מההתארגנות של ההורים.

גב' גליה רופין:

כן.

גב' נטלי איתן:

אני נטלי, העוזרת של ראובן.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

נתחיל. הנושא על סדר היום -

מעבר לכלים רב פעמיים במוסדות חינוך –

היערכות ופעילות הרשות לאיכות הסביבה וקיימות

← **מר איתן בן עמי - מנהל הרשות לאיכות הסביבה וקיימות**

← **גב' רות שטסל ויינר – רכזת מדיניות מזון עירונית ומנהלת תוכנית "בתיאבון",**

הרשות לאיכות הסביבה וקיימות

מר איתן בן עמי:

הרשות לאיכות סביבה וקיימות בתל אביב היא ברמת אגף, שזה לא המצב ברוב הרשויות בארץ. מטפלים בכל הדברים, החל מרישוי עסקים, תכנון סביבתי, קרקעות מזוהמות, אזבסט וכו', כל ה-hard core של איכות הסביבה.

הנושא הנוסף הוא כל הנושא של היערכות לשינויי האקלים – אנחנו מתכללים את זה בעירייה בין כל היחידות השונות – מהנדס העיר, צוותי התכנון, בט"ש וכו'.

והנושא השלישי המרכזי הוא הנושא של קיימות – כל מה שקשור החל מגינות קהילתיות, חינוך סביבתי בבתי ספר, טבע עירוני, תו ירוק לעסקים, כל הנושא של מחזור ופסולת, הפחתת צריכה, שימוש חוזר – כל העולם הזה. ואחד הדברים המתפתחים ביותר שאנחנו עובדים עליו כבר למעשה 4 שנים מאז שהעיר תל אביב הצטרפה לאמנת מילאנו, זה כל הנושא של מזון.

אני רק אגיד מילה ואז רות תתחיל. העיר למעשה, בעובדה שהיא הצטרפה לאמנת מילאנו שכרגע יש שם כמעט 180 ערים ברחבי העולם, למעשה זה ערים, שלמרות שאולי אין חוק ואין חובה, החליטו שהן לוקחות אחריות על המזון בעיר, החל כמובן מפרויקטי הזנה של הילדים ועד לקשישים אגב, זה כולל גם את זה. יש לנו גם פעילות עם קשישים. אנחנו 4 שנים עובדים על זה, ואני גם מאד שמח, כי לפעמים הצוות עבד והקדים הרבה מאד דברים שהעיר עושה היום, אבל יש כבר תשתית מאד יפה.

רות ליוותה את זה מהתחלה. רות, כמה מילים על התוכנית ואז על הנושא.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
הסביבה

גב' רות שטסל ויינר:

תוכנית המזון העירונית, בתוך המטרייה הזאת, כמו שאיתן אמר, אנחנו בין חתימת עיריית תל אביב על אמנת מילאנו לבין חברות העיר ב-C40 של נושא של היערכות לשינויי אקלים. אנחנו פועלים בכל הפריזמה שקשורה למזון, לא מהתחום של גידול מזון כי יש פה פונקציה של חקלאות עירונית, אבל מפונקציה של שימוש במזון ונושא של הפחתה של בזבז מזון. זה תחום האחריות, אנחנו תחום מקצועי. יש בצוות איתי עוד שתי תזונאיות, עוד יועצת לניהול סיכונים של סביבה – מי שמייצעת לנו ד"ר חגית אולנובסקי בנושא של בריאות וסביבה, ויש לנו גם יועצים כמו שפים וטכנולוגים. כל דבר שאנחנו צריכים אנחנו יודעים להשיג, ואנחנו מספקים לעירייה את הייעוץ בתחום הזה.

שותף מרכזי איתנו זה משרד הבריאות, בתוכנית שנקראת 'אפשרי' בריא תל אביב יפו, שעל זה לא נדבר היום, אבל רק שתדעו.

לכבוד האירוע היום שיניתי מאחורה את תמונת הנושא. כמו שאמרנו, יש לנו 35 פרויקטים, לא נסקור את כולם, אבל באמת המרבי והחשוב זה מצד אחד שדרוג ארוחות הצהריים; ומצד שני, ניסיון לבנות פורמט גם ברמה הארצית של מה זה שכונה בריאה ומקיימת. להסתכל על כל ההיבטים, לראות איך המסרים שאנחנו מעבירים במערכת החינוך תורמים למסרים שגם עוברים במרחב הציבורי וגם דרך מוסדות התרבות, הקהילה והספורט. נושא מרתק. אנחנו היום מתרכזים בשכונות בדרום מזרח העיר. זו בעצם הצלחה שלנו,

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

עשו פה מחטף ליו"ר, אז אתם מקבלים עכשיו העשרה.

מר איתן בן עמי:

זו אשמה שלי. רציתי לשים את זה בקונטקסט, כי לא כולם מכירים את התוכנית.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אני רוצה שיבינו, כי זה לא הנושא שבמסגרת סדר היום.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

מר איתן בן עמי:

עוד שקף אחד יש.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

לפני שאת עוברת, אני רק אשים דגש בהמשך למה שרות תדבר בהקשר של הרב-פעמיים. אנחנו בעצם נתעסק בעיקר על התפקיד של הרשות לאיכות הסביבה בפן המקצועי, כל העיסוק של המעבר מחד פעמי לרב פעמי. זאת מערכת שעובדת תחת מינהל החינוך, אבל עם עשייה, אמירה וליווי מקצועי פר-אקסלנס של הרשות לאיכות הסביבה, שהיא הגוף המקצועי בעיר ובעירייה בכל מה שקשור לנושא של סביבה וקיימות, וחשוב להבהיר את העניין הזה. בבקשה, רות.

גב' רות שטסל ויינר:

תודה רבה. בעצם, כשאנחנו באים ליעץ לאחד מהגופים העירוניים, אנחנו מסתכלים במשקפיים של שש המטרות האלה:

איך אני מפחית צריכה של מזון אולטרה מעובד ומעודד בישול ביתי. גם היום, אם אני רוצה לעשות תוכנית התערבות בגנים, גם לצד השינוי שיש לי בארוחה, אני לוקחת את הארוחה כהזדמנות חינוכית ואני רואה איך אני מעודדת את הצוותים ובכלל את ההורים לבשל יותר בבית.

איך אני מעודדת אכילה של פירות וירקות – זה יבוא לי לידי ביטוי בתפריטים שאנחנו נפתח בעתיד, לראות איך אנחנו מעלים גם את המגוון, לא רק כפירות וירקות אלא גם בתוך מגוון של המזונות, לראות איך אני משלב במקום להשתמש בחומרים שהם מעובדים, אני מייצר ערכות לקציצות או דברים כאלה שהם ממש ברמה של להכניס יותר ויטמינים לאוכל.

הנושא השלישי זה עידוד אכילת דגנים מלאים וקטניות – כולנו מכירים את זה, שכדאי לאכול דגנים מלאים. ממה שעשינו במחקרים, לא בדיוק משקי הבית יודעים איפה נמצאים הדגנים המלאים והקטניות המלאות שאפשר לעשות איתם באמת תבשילים מעניינים. יש לנו תוכניות גם להטמיע את זה וגם במסגרת התפריטים. היום לדוגמא, ההמלצה של משרד הבריאות, היא שיהיו 100% דגנים מלאים, אבל בפועל, בגלל הטעמים, לא בכל הערים יש

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

הטמעה של זה. יש ערים מסוימות שכבר התחילו את הנושא של ההטמעה לפני מספר שנים והיום כבר הילדים רגילים, החך רגיל לאכול למשל פסטה וקוסקוס ואורז כולו 100% דגנים מלאים. פה בתל אביב זה מתחלק – יש מקומות שזה יותר, יש מקומות שזה פחות. אבל גם משרד הבריאות הבין שעכשיו מה שרוצים להטמיע, רוצים להטמיע עד 50%. הם כתבו בהנחיות שלהם – הסטנדרט זה 100%, אנחנו מבינים שגם נקבל מצב שהוא תקין שזה חצי. נושא נוסף זה עידוד שתיית מים והפחתת שתיה מתוקה. נושא נוסף – הפחתת בזבז מוזן. ונושא אחרון – ארוחות משפחתיות משותפות.

מר משה חיים:

מצד שני, יש גם עידוד חזק מאד לעסקים ל"ג'אנק-פוד", לאוכל כזה. איך זה מסתדר?

גב' רות שטסל ויינר:

מי מעודד?

מר משה חיים:

אני לא מדבר שהעירייה מעודדת, אני מדבר שהעסקים וכל מה שנפתח וכל הפעילות היא סביב הדבר הזה. מצד אחד, אני מבין את מה שאת אומרת, החשיבות בדרך החינוכית וכו'. אבל מצד שני, כשאתה יוצא היום החוצה למרכז תל אביב, בכל מקום בתל אביב, הנושא של המזון הכי פחות בריא נמצא בכל מטר.

מר איתן בן עמי:

זה לא הנושא כרגע.

מר משה חיים:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

אני אומר את זה בחשיבה כללית. עוד פעם, בגלל שאתם מדברים על נושא של חינוך ותפיסה, אז זה גם אמירה כללית.

מר איתן בן עמי:

זה בסדר. יש לנו תוכנית שלמה שנקראת "תו ירוק לעסקים" שמדברת גם על זה, וגם בתל אביב עצמה הלחץ הציבורי, בדיוק באותה מידה כמו שהיה לחץ על כל מיני דברים בעיר, יש הרבה מאד מסעדות שמבינות שאם הם לא יתנו מזון טבעי וצמחוני ותהיה להם את האופציה הזאת, אז יש להם בעיה, ולכן זה מתפתח טבעי.

גב' רות שטסל ויינר:

התהליך של המעבר לרב פעמי הוא בעצם קצה קרחון של תהליך עמוק יותר, שהוא בעצם תהליך הוליסטי של בחינה של מערך ההזנה ויצירת אקלים עירוני לספק ארוחות צהריים איכותיות יותר ובריאות יותר לילדים.

לצורך כך קם צוות מקצועי שמייץ ברמה כלל אגפית. זה לא רק אנחנו עובדים עם עצמנו, אנחנו עובדים מול מינהל החינוך, מול הרכש, גם להבין את המצב הקיים וגם לבחון אפיקים של פיתרונות.

יש פה עמידה וקשר עם הרגולציה, גם עם המשרד להגנת הסביבה וגם עם משרד הבריאות, לראות שאנחנו נלך איתם בקנה אחד. ולשמור בעצם על ההתייעלות, תוך שמירה על עקרונות הקיימות. בשביל זה אנחנו פה. ובעצם המהלך הראשון שיצא זה – חד פעמי OUT ורב פעמי IN. אנחנו כולנו יודעים את הנזקים מהפלסטיק לסביבה ולבריאות, וזה לא המקום, אלא מה שבאנו להגיד זה שאנחנו כרשות לאיכות סביבה וקיימות, באמת היה פה מהלך שהוא בבתי הספר ובגני הילדים, באמת החלטה רצינית ואמיצה. ועם זאת, חשוב להגיד שזה איזה שהוא תהליך עירוני שנעשה. אנחנו ברשות לאיכות הסביבה, יש אירועים שהם ללא פלסטיק, יש התכנסויות וגם אנחנו בתוך העירייה מוציאים את הפלסטיק.

מר איתן בן עמי:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החינוך

יש לנו ערכה כזאת רב פעמית שאנחנו מחלקים לאנשים. שוטפים ומחזירים לנו. ערכה עם כוסות ומה שצריך, רב פעמי, מקבלים את זה כמו במזוודה, משתמשים.

גב' רות שטסל ויינר:

בעצם אנחנו מסתכלים במוסדות החינוך, הקמנו גוף מייעץ, אנחנו ארגון ותקינה, יחד עם נציגים של מינהל החינוך, יחד גם עם חברת ייעוץ שעובדת איתנו, עשינו ועושים עדיין סיורים בגני הילדים ובבתי הספר ובמפעלים, בכדי לבחון את המצב הקיים. ההחלטה כרגע לעבור לרב פעמי היא החלטה שצריכים לראות איך מטמיעים אותה. אז לכולנו ברור שיש פה רווח כלכלי וסביבתי, ובעצם מה שאנחנו בוחנים עכשיו, לראות איך אנחנו מטמיעים את זה בשטח ואיך נכון מבחינת צוותי החינוך.

יש 12 תוכניות שונות בעיר שמרכזות ארוחות צהריים לילדים. כל תוכנית נמצאת היום בשלב אחר. זה שאנחנו החלטנו שעכשיו מעבירים בבתי ספר לקופסת **lunch box** זה לא אומר שכולם יכולים ישר לעשות **copy-paste** לכולם. יש בתי ספר שהיום מתנהלים על ידי עמותות הורים באופן עצמאי. בית ספר אחד עצמאי ומה שיש שם מבחינת התפריט אמנם מאושר על ידי יובל חינוך, אבל אין לנו איזו שהיא נגיעה או סמכות כרגע לראות ולהגיד להם. והם כבר אוכלים ברב פעמי. הם בכלל לא היו צריכים אותנו. יש אחרים, שהם אוכלים מטעם פרויקט ההזנה של משרד החינוך, הם אוכלים בכלל בחמשות, אין להם בכלל את המקום של להעביר מכלי מרכזי לצלחות של הילדים. ולכן אנחנו עוברים עכשיו ובעצם ממפים את המצב הקיים, בשביל להבין מה צריך להיות, איפה אנחנו כרשות לאיכות סביבה וקיימות והצוות הזה, צריך לעשות את השינוי. האם צריך לעשות הדרכות מרוכזות? האם צריך לשים אנשים בבית הספר? האם צריך לעשות אולי סרטון? יש המון המון המון אפשרויות בין ההחלטה לבין איך שאנחנו מיישמים את זה, ואנחנו שם, עובדים עם מינהל החינוך.

ברמה של הרווח ומה בעצם עשינו – יש לנו בעצם מפרט שמדבר, יחד עם חברת 'סיסטמה' והיועצת שלנו ד"ר חגית אולנובסקי, יצרנו מפרט שממליץ למינהל החינוך והרכש לקנות מספר כלים. בגלל שזה בתהליך של מכרז אני לא יכולה עכשיו לפרט.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החברה

מר איתן בן עמי:

את לא צריכה. זה יותר פשוט. המעבר לרב פעמי הוא קודם כל החלטה היסטורית בעיריית תל אביב. ואגב, המנכ"ל גם החליט שכל בניין העירייה הופך להיות רב פעמי. זה גם התקדם. יש פה מהלך שלם של הבנה שגם אנחנו צריכים לתת דוגמא אישית וגם אנחנו צריכים לתמוך במהלך שהוא לא פשוט.

אני הייתי באחת ההצהרות הקודמות – להוציא פלסטיק מהחופים. יש כאן כמה עיריות שהצהירו את זה. אמרו – למה אתם לא מצהירים? אנחנו אמרנו שאנחנו לא מצהירים, אנחנו רוצים לבדוק מה יש, איך עושים את זה, איך אפשר לאכוף את זה, מה התקנות, מה מותר, מה אסור, יש עסקים, יש תושבים וכו'. והאמת, שמהערים שהצהירו את זה לא קיבלנו תשובות חד משמעיות מה הם עושים. אותו דבר ברב פעמי.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אני חייב להשלים ולומר, שכבר לפני חודשיים כינסתי דיון, שאיתן היה בדיון, וחברת אתרים שהיא זאת שמנהלת את רצועת החוף לקחה חלק בדיון, וגורמי מקצוע נוספים, כאשר המטרה היא לעשות תוכנית אמיתית שאני מאד מקווה, ולא רק מקווה, אנחנו גם עובדים שזה יקרה, שלקראת עונת הרחצה הקרובה יהיו לנו בשורות מאד משמעותיות לגבי סוגיית החד פעמי בחופי הים. אנחנו בוחנים עכשיו האם צריך להיעזר גם בחקיקת חוק עזר שמסדיר בעצם את ההוצאה של הפלסטיקים. יש שיתוף פעולה מאד יפה של הזכיינים לגבי הנכונות להפחתה. יש מספר בעיות שצריך יהיה להתגבר עליהן ולראות איך מתגברים עליהן. אבל יש נכונות. יש אווירה מאד חיובית, שאתם תרמתם לה לא מעט, בחודש-חודשיים-שלושה האחרונים בעיריית תל אביב, גם בדרג המקצועי וגם בדרגים האחרים, לעשות מאמץ שהרבה חזיתות שהיו עד היום משתמשות בכלים חד פעמיים, יתכנסו לאיזה שהוא מקום של הפחתה מאד משמעותית. איתן הזכיר את הבניין הזה, או בעצם את כל בתי העירייה, כי העירייה מפוזרת בהרבה מאד מקומות. גם מינהל ההנדסה יצטרך לעבור לכלים רב פעמיים שהוא נמצא ברחוב פילון, לא רחוק מכאן, בשדרות בן גוריון. הבניין הזה ומקומות נוספים שהעירייה בעצם מפעילה בהם משרדים. וחוף הים, ויהיו אני מניח עוד הרבה התפתחויות.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

חזרתי לא מזמן מריו ובריו אי אפשר לקבל בשום מקום קש מפלסטיק. כל הקשים הם מנייר.

מר משה חיים:

יש מדינות שזה יקר בצורה מופרזת בכוונה הפלסטיק.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

כן. אני נותן לך דוגמא לגבי מדינה שיש לה הרבה בעיות סביבתיות, בטח בעידן הזה, ויש חוק שאומר שלא מחלקים קשים מפלסטיק בשום מקום ובשום בית קפה, בשום קיוסק. הכול מנייר. ובכלל גם יש כאלה שלא נותנים כלום. אז זה הכיוון.

מר איתן בן עמי:

הבאתי את זה כדוגמא, כי פה צריך להביא את אתרים שמנהלים את המסעדות, ואת אגף החופים שמנהל את החוף, ואת אגף הפיקוח, ואת השירות המשפטי, המשרד להגנת הסביבה. לכן אותו דבר פה במזון, ככל שאנחנו מתקדמים ולומדים את הנושא הזה, אפילו על איזה מדיח צריך, היו פה כמעט שבוע וחצי של דיונים על התת מרכיבים של המדיח ואיך הוא יכול או לא יכול לעשות את העבודה שאנחנו רוצים שהוא יעשה. איזה **lunch box** לקנות, שהבנו שיש ערים שקנו וקנו את ה-**lunch box** הלא נכון, כי יש כל מיני סייגים וחוקים ותקנות שצריך לעמוד בהם.

ולכן, לצורך העניין, אנחנו עושים משהו שאנחנו יודעים שאנחנו עושים אותו. אני חושב שאולי משהו מכאן, שהמפרט שאנחנו בונים עכשיו כבר כמעט נגנב והופץ. היינו צריכים לעצור את ההפצה שלו הארצית, כי אפילו לפני שחתמנו על הדיו שזה בסדר, כבר אנשים התחילו לנסות להשתמש בו.

ייצרנו למעשה 3 מפרטים:

מפרט אחד – זה לגנים, לכלים רב פעמיים, סטים של צלחות וסכו"ם, מזלג וכפית, ומדיחים. שני מפרטים.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

ומפרט אחד – ל-lunch box לילדי הצהרונים ובתי הספר, שישמש אותם, כולל ניגוב, צריכים לקחת את זה הביתה ולהחזיר וכו'.

המפרטים האלה עברו, ממש חס מהתנור לפני יומיים שלושה למינהל החינוך ולאגף הרכש שלנו, כדי להוציא אותם למכרזים. בחלק מהמקרים אפילו יש לנו כבר ספקים שנענו. ובגלל שהמכרז חדש, למשל, ביקשנו לדעת כמה צלחות, והם ענו לנו באיזה מונחים מקצועיים של סטים, אז היינו צריכים לברר מה זה סט כדי שנתאים את זה למספרים שאנחנו רצינו. כל מיני ניו-אנסים קטנים, כדי לברר שבסופו של דבר זה מהלך שהוא, אל תשכחו, הוא גם מאד יקר. כאן אם רוצים לשים מדיח בגנים, אתה צריך לקנות כמעט 700 מדיחים. כי רוצים שזה יהיה מדיח ברמה כיתתית, אסור לך לעשות טעות. בקטע הזה יש את המפרטים האלה.

לפחות בנושא המדיחים – מדובר על לצאת כרגע בפיילוט של כמעט 60 גנים בשלב ראשון, להוציא את זה לדרך. לבחון איך זה עובד, כי יש גם התאמות לפעמים טכניות שצריך לעשות, איפה להניח אפילו את המדיח בגן, איפה אתה עושה את זה, במטבחון, הדרכות להורים, השימוש בטבליות, איך אתה שוטף את זה, איך אתה מאחסן את זה. יש חוקים לעניין הזה. הרי אנחנו לא רוצים שבסופו של דבר,

מר משה חיים:

צריך לנקות את זה כל כמה זמן.

מר איתן בן עמי:

אז גם זה כתוב במפרטים ובהנחיות, ופה יש גם עבודה מאד קשה למינהל החינוך למעשה, איך לשווק את המהלך הזה, א', לצוותים החינוכיים שצריכים לתפעל את זה. להורים, שצריכים להבין מה עושים כדי לדעת איך לשתף פעולה, כי אם ההורים לא יבינו איך המהלך מתבצע, זו גם בעיה. זה שני מהלכים שצריכים לעשות אותם, שהתקווה היא שהרבה מאד מהדברים כבר יירכשו אפילו עכשיו בתחילת 2020, אבל המהלך עצמו אמור לצאת לדרך בתפוצה יותר רחבה בתחילת שנת הלימודים הבאה, כשברור לנו שאנחנו נצטרך להמשיך וללמוד ולהתעדכן על איך באמת זה עובד. יש פה שינוי שיטה אפילו לצוות הגן.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החברה

היינו בביקור בכפר סבא לפני שבוע, כדי להבין איך צוות הגן עובר איזה שהוא תהליך, כדי להבין שהוא מביא את האוכל עכשיו, לא מביאים את זה יותר בפלסטיקים אלא מביאים את זה בנירוסטה, הנירוסטה לא אטומה, תמיד טיפה נשפך שם. הצוות צריך לדעת שיש לו עבודה, הוא צריך לנקות, הוא צריך להיות מוכן לזה. זה תהליך. חלק מהעובדים הם עובדי עירייה. ארגון העובדים צריך להיות פה בפנים, שלא משהו יגיד פתאום – רגע, עכשיו אתה נותן לי עבודה א', אני בכלל נבחרתי לעבודה ב'. בקיצור, זה עולם ומלואו בקטע הזה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

ועוד לא דיברנו על ארגון העובדים גם.

מר איתן בן עמי:

זה מה שאני אומר. הנקודה היא שכולם מאד חיוביים, אני חייב להגיד, ורתומים לעניין. החשש הוא יותר, אפילו אנחנו לפעמים כצוות מקצועי אומרים – רגע, תנו לנו עוד שניה לעשות עוד בדיקה. אם המפעל שמייצר את הקופסאות צריך לעבור את מכון התקנים, אז אני אחכה שהוא יעבור את מכון התקנים ואני לא אקנה עכשיו 15 אלף אייטמים ובסוף יש לי בעיה עם זה. אז אנחנו נמצאים פה בתהליך שהעיר כאילו נעה מ-30 ק"מ לשעה ל-100 ק"מ לשעה, וצריך לפעמים לראות שאנחנו נעים על הכיוון הנכון.

מר אחז אגם:

התכוונת מ-7 קמ"ש ל-200.

מר איתן בן עמי:

רציתי לתת איזה משהו, כי בכל אופן העיר עשתה משהו. ובמרוץ הזה, לפחות אנחנו כצוות המקצועי בסופו של דבר, עוד פעם, כמו שראובן אמר, אנחנו מייעצים למינהל החינוך איך לעשות את המהלך, מנסים שאנחנו לפחות מבחינה מקצועית נתנו את הפרט הכי נכון והכי מדויק שאנחנו יכולים כדי שנדע, ביטחון תזונתי הוא חלק ממה שאנחנו רוצים להוביל, מזון בריא, בריא ומקיים גם, זה גם כן איזו נוסחה חדשה שמתקיימת היום. זה לא צריך להיות

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החברה

רק בריא, זה גם צריך להיות מקיים. איך אנחנו נותנים להם. המפרטים נמצאים וכרגע זה הסטטוס של זה.

במקביל, אני חייב להגיד, יש עוד שתי בדיקות:

בדיקה אחת זה בדיקה של מפעל מזון תל אביבי. היתה לנו איזו הצעה מעיר אחרת, אבל מבחינה משפטית אי אפשר היה לעשות. אז אנחנו בודקים האם נכון כלכלית, תפעולית, לבנות מפעל כזה. האם נכון אולי שהוא בכלל יהיה מפעל אזורי וייתן שירות לכמה ערים פה. זו בחינה אחת שאנחנו עושים. היא נמצאת בסביבות ה-40% בדיקה.

מהלך נוסף הוא מהלך המזון עצמו. זאת אומרת, או קיי, עברתי לכלים רב פעמיים, אבל מה עם המזון? אז פה יש ביקורים בספקי המזון, בשינוע, בשיטות השונות של ההגשה, ב-בשל צנן, בכל מיני שיטות שונות ומגוונות. כל אחת מהן זה עולם ומלואו. אם אתה רוצה לעשות למשל 'בשל צנן', צריך לקנות תנורים. השינוע הוא אחר. אתה צריך שיחממו את זה, בזמן מסוים. אנחנו לומדים את הכול.

פה נמצא המהלך. אני חושב שזאת הסקירה הנכונה כרגע. אם יש שאלות כמובן והתעניינות – נשמח.

גב' גליה רופין:

אתה יכול לפרט בבקשה על ההיערכות לשנה הקרובה, לפני תום שנת הלימודים הנוכחית? כלומר, מעבר ל-60 גנים ומדיחים, האם יהיו עוד גנים שבמהלך השנה? אתה עושה 60 גנים השנה ובשנת הלימודים הבאה אתה מכניס עוד 600, התהליך הוא לא מאד הדרגתי.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

או קיי. היערכות לקראת השנה הקרובה. תיכף תקבלי תשובה. עוד מישהו רוצה לשאול?

גב' גליה רופין:

יש לי עוד שאלה, אם תוכלו לפרט יותר על שיתוף הפעולה ועל מערכת היחסים ביניכם לבין מינהל החינוך. כלומר, אם פונים אליכם לייעוץ, מה בדיוק,

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החברה

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

לפני שאיתן ייכנס, אני צריך להדגיש בצורה ברורה – כולנו בשירות עיריית תל אביב ותושביה. יש הרבה פעמים בתחום הסביבתי, והיום אנחנו רואים את זה לאורך ולרוחב של היחידות העירוניות בהרבה מאד תחומים שהרשות עוסקת בהם, שיש שיתופי פעולה מצוינים בין היחידות השונות. אם היה את כפר הארוויזיון והיה שיתוף פעולה של הרשות יחד עם שפ"ע ויחד עם תברואה ויחד עם עיר עולם, אז כל פרויקט כזה, וזה פרויקט לדוגמא, הוא חוצה עירייה, הוא חוצה יחידות. יש פה שיתוף פעולה, ומי שמוביל את הפרויקט זה מינהל החינוך לצורך העניין, אבל כל התמיכה וכל הגב המקצועי, מגיע מהרשות לאיכות הסביבה. אנחנו בסופו של דבר הרשות הזאת שנותנת את הפלטפורמה ואת הייעוץ ואת השירות המקצועי, אבל הם אלה שמנהלים הלכה למעשה גם את התעדופים. הם בוחרים באיזה גני ילדים יהיה לצורך העניין הפיילוט הזה של ה-60-70 מדיחים – זה מינהל החינוך.

גב' גליה רופין:

אתם מייעצים גם ליובל החינוך?

מר איתן בן עמי:

כן. אני אגיד עוד פעם, אני אחזק את דבריו של ראובן. אנחנו למעשה גוף מקצועי, גוף תוכן מקצועי, אין כמעט פעולה שאנחנו עושים בעירייה שהיא כמעט רק אנחנו. תמיד זה עם הרבה מאד יחידות אחרות, כל אחד בעניין. פה במקרה של מינהל החינוך, הם יכלו לקחת לצורך העניין חברת ייעוץ חיצונית שתעשה את העבודה. אבל יש להם גוף פנימי מקצועי, האנשים שלנו גם יודעים לעבוד עם חברת הייעוץ ולהגיד להם מה אנחנו רוצים בדיוק. כדי לסגור את המפרט של הצלחות הרב פעמיות, שלחנו את הבוסית שלו שעובדת איתנו, שהיתה מנהלת התוכן של ועידת המזון הבינלאומית שאירחנו בשנה שעברה, היא מומחית בעניין, אמרתי לה – את יושבת איתם שעתיים ומוציאה מסמך. אז היא יודעת מה לשאול אותם, היא יודעת אם יש פינות, אין פינות, מה הסכנות, כי היא

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

גם מומחית בבריאות תזונתית וכו', ובסופו של דבר יוצא לי מסמך שאני יודע שהוא מצוין ואני יכול לחתום עליו שהוא מסמך טוב.

למעשה מינהל החינוך רוצה לקנות מדיחים, אז הוא שואל אותי – מה ההמלצה שלך למדיחים? ואז אני יודע, באמצעות האנשים המקצועיים שלי והעבודה עם החברה המקצועית, לתת להם מפרט שאומר להם מהתחלה עד הסוף. זה כמעט 5 עמודים, כל דבר שהוא במפרט, מה צריך להיות כתוב, איך אתה מכין מכרז, מה אתה צריך בקטע של ההסברה להדגיש. לדוגמא, למשל, שטיפה במים חמים ואחסון כזה או אחר, כדי שזה יהיה בסדר. למעשה אני נותן שירות למינהל החינוך. מצד אחד, אני מקדם מזון בריא ועושה כל מיני פעולות; מצד שני, פה אני נותן שירות.

גב' דפנה יודפת:

אתה גם מפקח או רק מייעץ?

מר איתן בן עמי:

זה מייעץ מפקח. כי למעשה הרשות לאיכות סביבה, גם בנושא אפילו המהותי של רישיון עסק, אנחנו גוף מייעץ, אנחנו לא גוף סטטוטורי שיכול לעצור את זה. אבל בעיריית תל אביב החליטו שההמלצה של הרשות לאיכות הסביבה היא כאילו היה חוק. אם אני אמרתי שעסק מסוים לא מתאים או שהוא מזהם או שהוא מטריד, לא עוברים על זה לסדר היום, צריך לסדר את זה לפני שממשיכים הלאה, למרות שמבחינה חוקית אפשר.

אותו דבר פה, אני גוף מייעץ למינהל החינוך. יכול להיות שאני אגיד להם – אני ממליץ על זה ועל זה, שניהם טובים, אני חושב שזה יותר טוב. הם יכולים לבחור גם בדבר השני, כל עוד הוא עומד בסטנדרטים שאנחנו אומרים להם, זה עומד בסטנדרטים.

אני בקטע הזה, לצורך העניין במינהל החינוך עבדתי גם הרבה שנים, אני מכיר הרבה מאד מהאנשים, הם שואלים אותי את השאלות, מבקשים ממני את המידע ואני מספק להם את זה, כשהם יודעים שגוף עירוני מומחה תוכן עבר על זה ונתן להם את התשובה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

אני אגיד לכם עוד משהו, איתן קצת מצטנע, אבל הרשות לאיכות הסביבה, כמו שהיא נותנת נניח ייעוץ סביבתי בתחום התכנון, כי כשעולה פרויקט נניח לוועדה המקומית לתכנון ובנייה ויש איזה שהם היבטים סביבתיים, מבקשים לקבל את חוות הדעת לצורך העניין של הרשות לאיכות הסביבה. אז נכון שזה בא בגדר מעין ייעוץ, אבל חוות הדעת היא חוות דעת שמתייחסים אליה בצורה רצינית ומקצועית, ועל פיה הרבה פעמים מחליטים לגבי פרויקטים, נניח בתחום התכנון והבניה, שאני יושב שם בוועדת המשנה, מתייחסים לחוות הדעת האלה בצורה הכי רצינית שיש, כי זה הגורם המקצועי שנותן לנו חוות דעת וגם בוחן חוות דעת לצורך העניין שיזמים מגישים לנו לגבי פרויקטים מסוימים שהם רוצים לקדם, הם מביאים חוות דעת מהבית. ואז, מישהו צריך לבחון את חוות הדעת, הגורם שבוחן את חוות הדעת זה הרשות לאיכות הסביבה. ועל פיה בעצם גם יישק דבר, כי זאת החלטה סופית. לא לוקחים במינהל ההנדסה חוות דעת על חוות הדעת של הרשות לאיכות הסביבה, כשמדובר ברצון שלנו כעירייה.

מר איתן בן עמי:

היתרון הוא שזה גוף ייעוץ פנימי. עניתי לך גם על השני, נכון? על ה-שת"פ עם מינהל החינוך – יש לנו עם מינהל החינוך, לאורך כל השדרה, מהפעוטונים אפילו לדעתי ועד לחינוך העל יסודי, ממשקים, אנחנו עובדים בכל בתי הספר היסודיים עם מובילות ירוקה, עם תוכניות של איכות סביבה. אנחנו נכנסים עכשיו לעל יסודי. אנחנו עובדים עם גני הילדים, עם כל הפרויקט של "ירוקצ'יק" ופרויקטים אחרים. וזה עוד פרויקט שאנחנו עושים איתם, הוא ייחודי לצורך העניין.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

עוד שאלות? התייחסות?

גב' גליה חנוך רועה:

זה דבר מדהים ומבורך ואני עקבתי אחריה גם בקבוצה, המהירות שהחליטו להתגייס ולעשות את זה,

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

מר איתן בן עמי:

במהירות מסחררת.

גב' גליה חנוך רועה:

זה לא ייאמן, לא ראיתי דברים כאלה. אני חושבת, ואתם בטח יודעים ועושים את זה, אבל באמת נקודת המפתח פה להצלחה היא העניין של עבודה עם הגננות ועוד יותר מזה – עם הסייעות. בכמה ערים אחרות יוצא לנו גם לעבוד עם השתלמויות סייעות ולגייס אותן מבחינת רצון לדבר הזה. כי התיק הכי גדול נופל עליהם.

מר איתן בן עמי:

ואנחנו עוד רוצים לקחת אותם לשלב שהם יהיו המעודדות של שינוי – בוא תאכל איתי סלט, בוא תראה איזה טעים העדשים.

גב' גליה חנוך רועה:

כן. אבל בסוף הדברים הקטנים האלה שעליהם זה קם ונופל, זה הסייעות. וצריך אולי לחשוב על איזה השתלמויות, ימי עיון,

מר איתן בן עמי:

זה מינהל החינוך.

גב' גליה חנוך רועה:

אבל דרך "ירוקצ'יק" למשל, או דרך הגופים שעובדים דווקא ברשות.

מר איתן בן עמי:

אנחנו תמיד עובדים איתם, נותנים להם את הסיוע. אבל איזה סוג הדרכה, איזה סוג דברים כאלה, זה הם מחליטים, במיוחד שהסייעות בעיריית תל אביב הן עובדות עירייה.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החינוך

מר ראובן לדיאנסקי - היו"ר:

לגבי מה שאת אומרת, צריך לזכור שני דברים: יש בעצם שתי שכבות של גיל – יש את גני הילדים, שבהם באמת הסייעות הן גורם מכריע; ויש את א-ג, שזה כבר ילדים גדולים. ודווקא אני מאד מאמין בזה שילדים, כולם יודעים פה, זה לא משהו חדשני, הילדים מביאים את השינוי. הילדים גורמים לזה שדברים יקרו. ואם לצורך העניין הילדים יבינו שזה דבר נכון, שהם תורמים את התרומה אפילו הצנועה שלהם למען עולם מקיים וטוב יותר, אז הם כבר, מה שנקרא, יניעו את כל המערכת – את המערכת הביתית שיתנו להם באמת כל יום את הערכה הרב פעמית ולא ישכחו, ואת הגברת שמנהלת את הצהרון בכיתות א-ג, שהיא באמת תתן תשומת לב לאופן שבו הילדים שם אוכלים וכן הלאה. לכן, הילדים פה בהקשר הזה הם שגרירים הכי חשובים.

גב' גליה חנוך רועה:

זו הזדמנות חינוכית אדירה, שהם באמת לא רק פשוט יום אחד יקבלו כלים אחרים.

עו"ד יואב קרמר:

ברשת ויצ"ו מאז ומעולם יש רב פעמי. שווה לגשת וללמוד מה כבר קיים. 3 בנות היו בויצ"ו, תמיד היה רב פעמי בלבד. מתחת לאף שלנו, אולי אפשר ללמוד קצת.

גב' גליה רופין:

לא קיבלתי תשובה לגבי ההיערכות לשנה הנוכחית.

מר איתן בן עמי:

לוח הזמנים הוא לוח זמנים של מינהל החינוך. אני לא קובע את לוח הזמנים. מה שאני ידוע זה ש-א', אם הם היו יכולים אפילו מבחינת ההיערכות הפיזית, הם היו מחר, גם המנכ"ל היה מאשר שכל המהלך היה יוצא לדרך. אבל יש פה היערכות גם פיזית וכו'. ולכן, בשלב

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

הראשון, עד לסוף השנה האזרחית, רוצים לקנות כבר את המדיחים וחלק מהגנים כבר יקבלו את הרב פעמי ויתחילו להתחלק כדי לראות איך זה עובד, ה-lunch box.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אתה מדבר על המדיחים, על ה-60-70.

מר איתן בן עמי:

כן, על ה-60-70, לא על ה-700. צריך גם להיערך, גם מכרז ל-500-600 מדיחים, זה גם לא דבר שעובר בשניה. צריך לעשות היערכות. לגבי בתי הספר – לדעתי, רוצים לתת, עד כמה שאני מבין, כמה שיותר מהר. ברגע שנקבל את האישור ממכון התקנים שמה שאנחנו בחרנו אכן נכון ובסדר, זה מוכן. רק צריך להטביע את המיתוג על הקופסאות.

גב' גליה רופין:

או קיי, אז הגנים כן יתקיימו בשתי פעימות – אחת 60 ואחת כל היתר.

מר איתן בן עמי:

לא אמרתי שתיים. יש פעימה ראשונה, אני יודע, ואני יודע שרוצים שכל המערכת תפעל בתחילת שנת הלימודים הבאה. אני רק אומר עוד פעם, כל בר דעת יכול לדעת, להכניס כזה שינוי במאות גנים בבת אחת, אז יכול להיות שיחלקו את זה לעוד 2 פעימות, אבל הרכבת יצאה. אי אפשר לעצור אותה. אם זה יקרה ב-2 פעימות או 3 פעימות – זה יקרה.

גב' דפנה יודפת:

הצלע השלישית החסרה לי זה השינוע של המזון. אמנם פה אנחנו בסביבה, אבל המשלים זה הבריאות, ועדיין השינוע מגיע לגן בפלסטיקים חד פעמיים. אני בטוחה שלך יהיה מה להגיד בנושא. מה לגבי זה?

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

מר איתן בן עמי:

זה מדויק חלקית מה שאת אומרת. יש גם עניין שאתם מבינים אותו, שיש גם חוזים שנקבעו עם הספקים, עם ספקי המזון היום. למרות שהם משתפים פעולה, אנחנו יכולים לעשות שינויים בטווח מסוים, אנחנו לא יכולים לשנות את הכול.

לכן אמרתי שיש במקביל, קודם כל הרב פעמי שזה יחסית קל, כי צריך לקנות דברים ולשנע – עושים את זה. אמרתי, אנחנו עוברים על המערך של ההזנה עצמה, איזה מק"ט עוף יבחרו, האם יהיה אפונה או האם יהיה שעועית, איזה רוטב ואיזו תוספת תהיה – זה מהלך במקביל שקורה, שאחד - צריך לשפר את המזון. שתיים – חלק מהספקים לדעתי כבר בתקופה הקרובה, כחלק מההסכמות איתם יעברו להגשה בנירוסטה. יש כוונה, עוד פעם, זה במסגרת החוזים, שחלק מהם יעברו להעביר את האוכל בנירוסטה ולא בפלסטיקים, כשהמטרה הכללית היא לבדוק האם אנחנו יכולים לעבור לשיטת שינוע אחרת, של – בשל, צנן, חמם – שזה יהיה אידיאלי מבחינתנו. ובמקביל יש את הבדיקה על המפעל.

כשתל אביב הלכה למהלך, היא הולכת על כל הספקטרום, בודקת את הכול, מה שאפשר, ואנחנו יודעים שבמילא אנחנו צריכים, משחררים וקונים ועושים את מה שצריך. ואת כל השאר – ממשיכים בבדיקות כל הזמן. אני כמעט עובד במזון. כל יום יש לי פה איזו ישיבה אחרת.

גב' דפנה יודפת:

למה אני שואלת ומאתגרת? כי אתם אחראים על הנושא של ייעוץ מזון וידוע שזה לא בריא. אין פה מה להוכיח אחרת. ולכן, לא סתם הקשיתי ושאלתי מי הגורם המפקח, כי ידוע שזה לא בריא, ולמה להמשיך עם זה עד שנה הבאה כש-20 אלף ילדי תל אביב אוכלים מזון לא בריא/מסרטן?

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

את יודעת שאם היית מתחילה כך, היינו חוסכים את כל 10 הדקות. כי את התחלת כמו חוקר.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
הסביבה

גב' דפנה יודפת:

רציתי להבין אם הוא הגוף שעליו להתנפל. באמת אני שואלת. זה טוב לעבור לרב פעמי, אבל ההובלה עדיין בחד פעמי. וכאילו יש פה התעלמות.

מר איתן בן עמי:

הנחת היסוד היא לא נכונה. הנחת היסוד שהמזון הוא לא בריא היא לא נכונה. אנחנו יודעים את זה. המזון אולי הוא לא הכי איכותי, הוא יכול להיות יותר איכותי.

גב' דפנה יודפת:

המזון אולי הגיע בריא, אבל הוא ספג דברים לא בריאים.

מר איתן בן עמי:

כשאנחנו עובדים פה, אם המזון היה כמו שאת מתארת אותו, אז כל יום היה פה פינוי לאיכילוב. אין פינויים לאיכילוב.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

נדבר עוד 10 שנים, נראה מה יקרה באונקולוגית איכילוב.

מר איתן בן עמי:

לא היינו נכנסים למהלך אם היינו חושבים שכל המערכת היא פרפקט. ברור לנו שיש דברים שצריך לשנות אותם. אתה לא יכול גם לשנות את הספק וגם את השינוע וגם את המק"טים וגם את הרב פעמי וגם את החד פעמי, יש גם גבול לעיריית תל אביב מה היא יכולה לעשות בחודש. מה שאני אומר זה בבדיקה, לא הזנחנו את זה, לא אמרנו – אנחנו משאירים את זה בצד.

גב' דפנה יודפת:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

אין לי ספק, אבל הקדימות היא הבריאות מבחינתי ונכון שאנחנו פה בעניין סביבה, אבל זו הצלע המשלימה – הבריאות.

מר איתן בן עמי:

במסגרת הבדיקות למשל עכשיו, איתרנו לקונה באחת מהבדיקות שלנו, מהיום למחר נקבעה ישיבת חירום והנושא נפתר ודווקא ממנו אנחנו יוצאים, אפרופו מהלך פיקוח, לאיזה משהו שאני לא יכול לפרט אותו כרגע, אבל הוא מהלך מהותי. אני מנסה, אני חושב לפחות שאנחנו לא חושבים על פלסטרים. כל המהלך הזה הוא לא פלסטרים – או קיי, אני צריך פיקוח, אז אני לא אמצא עכשיו איזה פלסטר ל-7-8 בתי ספר שמצאתי שיש בעיה. אני אגיד – או קיי, מה אני עושה? איזו הצעה אני מקבל שתהיה טובה ותגרום לזה שאני יודע מה הילדים מקבלים? אבל אנחנו יוצאים מזה, אני חייב להגיד לך, לא מנקודה שיש לי כרגע איזו לקונה בריאותית שעוד שניה כולם פה חולים, אלא שזה לא אידיאלי ואנחנו צריכים לשפר את זה.

מר אחז אגם:

נתתי לדפנה לדבר קודם, אבל רציתי כן להגיד לעניין השינוע, זה משהו שהוא מאד חשוב. מה שאמרת הוא באמת נכון לעניין ההסכמים שקיימים עם ספקים ומפעילים והכול בסדר. אבל הכול נפתר בכסף. אין ספק שהמהלך הזה, דיברנו 7 עד 300, או בין 30 ל-100, והעירייה כן שמה כרגע כסף על המהלך הזה, אבל כשאנחנו הבאנו את התוכנית הראינו שהמהלך הזה בסופו של דבר יחסוך לעירייה הרבה מאד כסף בעתיד. אנחנו כן הבאנו את ספקי המזון להצהיר שהם יחזירו את הכסף שהם מוציאים היום לחד פעמי עבור הוצאות אחרות. וכרגע את עניין השינוע, שכבר התחיל שנה שעברה, אפשר לפתור מחר בכסף.

שוב, ראובן, אני גם מציף את זה בפניך. אפשר להגיד מחר, אותו ספק מזון שמספק לרוב העיר אמר – אני רוצה 5 שקלים לגן. העירייה יכולה לבוא ולהגיד מחר – אני מכונה לשים את ה-5 שקלים לגן, כי השינוי שאתה מדבר עליו, השינוי בחוזים שנה הבאה בסך הכול אומר שההורים ישלמו על זה שנה הבאה. זה ייכנס כחלק מהעלויות של ההורים, וההורים יצטרכו לשים את ה-5 שקלים, כאמירה. ולאור העובדה שבאמת, אני לא זורק סתם דברים באוויר, בטווח של שנתיים כל העלויות שהעירייה מוציאה היום יחזרו לעירייה, זה משהו

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החברה

שהעירייה יכולה להחליט שבמהלך בריאותי היא שמה את הכסף על הדבר הזה. ואותו ספק, אני בטוח שגם אם העירייה תבוא ותגיד לו, תעשה את זה בכל הגנים, הוא כבר לא ייקח 5 שקלים, הוא ייקח 3 שקלים לגן. וזו לא עלות מטורפת ואשר, אני בכלל לא נכנס עד כמה זה רעיל או לא רעיל או קצת רעיל או מאד רעיל, זו לא הפינה הנכונה, אבל זה כן משהו שהוא פתיר, בניגוד לכל התהליכים שאמרתם שצריך ללמד גננות וללמד זה, פה זה להגיד – אני שם כסף כי זה היה. הוא שנה שעברה במרץ הרים לי טלפון, סליחה, אני מדבר על ספק ספציפי, אבל הוא מספק את רוב האוכל בתל אביב. אמרתי לו – אפשר מהיום למחר? והוא עשה את זה מהיום למחר, אז הוא יכול גם ממחר למחרתיים.

מר ראובן לדיאנסקי - היו"ר:

אין שום ספק שהפעולה המשלימה ההוליסטית סביב העניין של איכות המזון ושל הכלים הרב פעמיים, חייבת להיות גם האופן שבו משנעים את המזון. זה חייב להיות חלק מהעניין וזה חייב להילקח בחשבון.

אתם צריכים להבין דבר אחד מאד חשוב, ועוד פעם, אני אומר את זה פעם רביעית, זה נורא חשוב שאתם הקטליזאטור של כל העניין הזה ההוליסטי, יש פה נכונות בהיערכות של העירייה לצורך הטיפול בשלושת הנושאים המרכזיים האלה שהם חלק מתפיסת המזון ואיך אנחנו רוצים גם להנגיש ומה אנחנו רוצים גם לתת לילדים שלנו לאכול בכל המסגרות האלה. וזה משהו שקורה וזה משהו שיקרה. ולכן זה נמצא כנושא ברשימה לביצוע.

אז עוד פעם, כמו בכל מערכת גדולה ובעייתית, עם צורך לעשות הרבה פעמים גם מכרזים וגם בדיקות וגם תקנים, לפעמים זה לוקח זמן. אבל התוואי של המסילה כבר קיים והעירייה הולכת בו. וזה חשוב וטוב.

מר איתן בן עמי:

אני רוצה רק להוסיף על ראובן דבר אחד – אני לא חושב שמישהו בעיריית תל אביב, שהוא עושה את המהלך הזה, מסתכל תקציבית. לא עושים עכשיו חישוב – רגע, זה יחזיר לי אחרי שנה, אחרי שנתיים. כרגע השאלה היא – מה צריך? מה צריך כדי לשפר את המערך? זו השאלה שנשאלת. למרות שיודעים שאולי יחזירו, זו לא השאלה על הפרק.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
הסביבה

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

לא, זה מה צריך, וכמה זמן ייקח לנו בכל זאת, כי זאת מערכת גדולה עם הרבה מאד צרכים ונסיבות.

מר איתן בן עמי:

להניע את זה, אבל לא להחזיר הוצאה. לא עושים פה חישוב החזר הוצאה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

בדיוק, להניע את זה קדימה ולהוציא את זה לפועל בצורה מקצועית, אמיתית ומחויבת.

גב' דפנה יודפת:

זאת אומרת, עכשיו זה נסמך רק על עניין המכרז, שהוא כבר סגור ונעול, ואי אפשר לפתוח מכרזים, וזה שזה תהליך וצריך לקחת זמן. אנחנו עדיין נטען שזה אפשרי.

מר איתן בן עמי:

זה בסדר. אני אומר לך, אני יודע שחלק מהספקים,

גב' דפנה יודפת:

סליחה, אני אמא לילדים, עם כל הכבוד לסביבה, בסוף הילדים שלי הולכים,

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

כולנו אמהות ואבות. גם אני אמא לילדים. כולנו הורים לילדים.

גב' דפנה יודפת:

אחלה. מבחינתי הייתי רוצה לראות את זה שקף ראשון.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

בסדר. אנחנו נסיים את החלק הזה.

מר איתן בן עמי:

אני רק אומר שזה קורה.

גב' דפנה יודפת:

אני יודעת, שנה הבאה.

מר איתן בן עמי:

גם חלק מהספקים יעברו להגשה בנירוסטה. זה קורה.

גב' דפנה יודפת:

בוא נגיד, לא יעברו, יחזרו.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

פעם היה בנירוסטה, נכון.

דיברתי קודם על כל העניין של הוצאת הפלסטיקים מחופי הים. גם לאתרים יש הסכמים עם הזכיינים והזכיינים בעצם משתפים היום פעולה, למרות שיש להם הסכמים שההסכמים האלה לא מחייבים, ההסכמים מול אתרים, על מנת לצמצם ולראות איך בעצם מוציאים את הפלסטיקים מחופי הים מהמקום שלהם.

לכן, אני מסכים איתך שגם יכולה להיות נכונות ויש לעירייה מספיק מנופים גם כשיש הסכם חתום על מנת להגיע לאיזה שהם הסדרים. אנחנו נעשה כדי שיעשו את זה ביתר שאת ואני בטוח שהאינטרסים ישתלבו.

רצית להגיד משהו?

גב' מיכל פרץ:

כן.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אבל לא לעניין הפלסטיקים, אם הפלסטיקים שלכם טובים או לא.

גב' מיכל פרץ:

אני לא אומרת אם הפלסטיקים שלנו טובים או לא, פשוט יש איזה שהוא חוסר התייחסות לאבחנה בין פלסטיק לפלסטיק. יש פלסטיק חד פעמי, יש פלסטיק רב פעמי. אני לא מדברת בכלל על פלסטיק חד פעמי, אני לא מכירה אותו, אני לא רוצה להשמיץ. הפלסטיקים שאנחנו מספקים, מייצרים, מתאימים אפילו לתינוקות. רעילים הם בטוח לא. אנחנו עובדים בתקנים שמתאימים לתינוקות, לילדים.

מר איתן בן עמי:

סליחה שאני קוטע, יש מכרז, עיריית תל אביב היא גוף מסודר, יוצא מכרז לספקים ואם אתם חושבים שאתם יכולים להציע לעיריית תל אביב מוצר שעומד במפרט של התקנים שאנחנו נתנו, הוא בטוח בכל הספקטרום שאת מדברת עליו, את יכולה להגיש. ואם ההגשה שלך תהיה טובה, יכול להיות שאת גם תיבחרי. יכול להיות שבגלל שקונים עכשיו כל כך הרבה, יכול להיות שאפילו יבחרו 2 או 3 ספקים שיתנו את זה. כל מי שעומד בתנאי המכרז שאנחנו חשבנו שאלה הכלים שצריך להגיש אותם, מוזמן להגיש.

גב' מיכל פרץ:

מעולה. רק היה לי חשוב להבהיר שלא כל פלסטיק,

מר איתן בן עמי:

על מה את חושבת שאנחנו משגעים את המערכת? שיבחרו את הדבר הנכון ושלא יבחרו סתם פלסטיק.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
הסביבה

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אם יש למישהו עוד שאלה – נעשה שאלה אחרונה, ואם לא – נעבור לנושא הבא.
תודה, רות. תודה, איתן, על חלק א'.

מר אחז אגם:

תודה על העלאת הנושא. מאד חשוב.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

תודה, אחז.

חקלאות עירונית – גב' שרון גרינבלט, רכזת חקלאות עירונית, הרשות לאיכות הסביבה וקיימות.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

שרון, נדבר עכשיו על חקלאות עירונית, גינות קהילתיות. בשנים האחרונות מספר הגינות הקהילתיות בעיר הולך וגדל. אנחנו מזמינים כל אחד ואחת כאן, אם יש לו רעיון לגבי גינה קהילתית בשכונת מגוריו לבוא ולעניין אותנו ולעניין את שרון. זה תחום מתפתח, אנחנו מאד מאמינים בזה. בכלל, כל הנושא של חקלאות עירונית, בעולם בכלל ובתל אביב, ואולי בעוד איזו רשות אחת או שתיים, זה נושאים שנמצאים בגידול ונותנים להם תשומת לב גדולה יותר.

כבר לפני 8 או 9 שנים היתה פה הכוונה מאד ברורה גם ציבורית וגם מקצועית להגדיל כמה שיותר את הגינות הקהילתיות. הרבה פעמים, בהקשר של גינות קהילתיות, זה יותר מאשר 'העגל רוצה לינוק הפרה רוצה להניק' (הפרה זה העירייה – זה לא אישי, אף אחד שלא ייקח את זה אישי). כבר לפני 8 שנים דיברנו על יעד של 100 גינות קהילתיות. בסופו של דבר,

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

המסגרת של מערכת היחסים בין עירייה לבין ציבור ותושבים זה שבעצם אנחנו נותנים לתושבים את הפלטפורמה, גם את התשתית וגם את ההדרכה וההסברה ואת הליווי המקצועי, אבל התושבים הם אלה שצריכים להצעיד את הגינה קדימה והם אלה שצריכים לתחזק אותה ולעבוד בה ולהפעיל אותה וכן הלאה. לזה התכוונתי כשאמרתי 'שהפרה רוצה יותר להניק מאשר העגל רוצה לינוק'. שרון.

מר איתן בן עמי:

מילה אחת לפני כן, רק לקשר את זה אפילו לקטע של המזון. אנחנו עובדים מאד צמוד גם עם "ירוקצ'יק", למרות שזה פרויקט של מינהל החינוך. אנחנו מאמינים שאם ילד מגדל עגבנייה בגינה בגן והוא רואה שזה גדל ואז הוא אוכל את זה, או גזר, או כל ירק אחר שיצמח שם, יש יותר סיכוי שאחרי זה הגננת תיקח, זה לא יספיק לכולם, אבל הם יראו מאיפה זה מגיע, הם ירגישו שייכות, יכול להיות שזה יעזור גם בשינוי הטעמים. בקטע הזה זה מאד חשוב.

שרון תדבר גם על הגינות הקהילתיות, אבל היא גם תיקח אותנו, מה שנקרא, לשלב הבא, שהשלב הבא נקרא – חקלאות עירונית – מהלך מאד מעניין, ואנחנו עושים אותו כרגע. זה סוג של חשיפה ראשונה האמת, עוד לא חשפנו את זה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

זה המקום לחשוף, בוועדה לאיכות סביבה.

גב' שרון גרינבלט:

חקלאות עירונית – המגמה הרווחת במאה ה-21 זה בעצם התכנסות בתוך ערים ופחות באזורים כפריים ונגישות לאדמה. 91% מהתושבים בישראל חיים בערים. יש מחסור בשטחים ירוקים. פחות חיים באזורים כפריים יותר. וגם בעיר, השטחים הירוקים מצטמצמים בעיקר מבנייה. כי כמה שמגיעים יותר תושבים לעיר, ככה בונים יותר, יותר כבישים, יותר תשתיות.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

בעצם אנחנו לוקחים את הגינות הקהילתיות צעד אחד קדימה ועוברים לחקלאות עירונית, שההבדל הוא שהדגש הוא על יצרנות, שבגינות קהילתיות הדגש הוא יותר על הפעילות הקהילתית.

הערכים שאנחנו רוצים לקדם ומקדמים:

חיזוק החוסן העירוני – שאומר גם מערכת גיבוי נוספת למזון טרי ובריא, נגישות למזון הזה.

קידום ביטחון התזונתי – שזה אומר חשיפה בעצם למזון בריא. באזורים שהם מוחלשים יש פחות מודעות למזון בריא. אני זוכרת שהייתי עם רות באיזה כנס במזרח העיר ושמענו שיש איזה גן שעשועים שם שיש שם מוכר פיצות וזה מה שהילדים אוכלים כל אחר הצהריים שם כשהם משחקים. ההורים לא מביאים איתם כל מיני ירקות או פירות, והילדים בעצם חיים שם על פיצות.

יצירת ערך חינוכי-חברתי – שזה כמו בגינות הקהילתיות בעצם, שזה חיזוק שכונות וחיזוק קהילות סביב גידול המזון.

מעורבות בפעילות חברתית – שוב, אותו דבר, חיזוק השכונה, הגדלת הקהילה, חיזוק הקהילה.

מעגלי ההשפעה שיש סביב החקלאות העירונית:

עידוד יצרנות מקומית – זה פחות לקנות במקומות אחרים, אלא יותר לייצר בעצמך, שזה עידוד גידול ביתי וצריכת ירקות ופירות.

הקניית ידע וכלים לתושבים – לגדל בעצמם.

שימוש בשטחים לא מנוצלים – שבעצם אם מגננים על גגות, מתפנים אלפי דונמים לגידול, שאין לנו על הקרקע בעצם, שזה מבוזבז נכון להיום. חצרות בתי ספר או שטחים מתים, שזה אדמת בור למינהו, שטחים מוזנחים שהיום אנחנו מקימים עליהם גינות קהילתיות, הן הופכות לשדה פורח.

מר משה חיים:

יש כבר פרויקט כזה של גינה של ירקות?

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החינוך

גב' שרון גרינבלט:

יש 47.

מר משה חיים:

שמייצרים בהן ירקות ממש?

גב' שרון גרינבלט:

בוודאי. 47 בקהילות, ועוד בבתי ספר וגני ילדים, יש עוד 250.

מר איתן בן עמי:

בחודש הקיימות הקרוב אנחנו נחנך את הגינה ה-50.

מר משה חיים:

והם לוקחים את זה הביתה ואוכלים ועושים סלטים?

גב' שרון גרינבלט:

כן.

מר איתן בן עמי:

יש מסיבות סלט. יש חתונות בגינה, אנשים באים להתחתן.

גב' שרון גרינבלט:

המון אנשים הופכים לטבעונים ולאנשים הרבה יותר בריאים בזכות זה שהם מכירים את
 האוכל שהם מגדלים. והילדים שמגדלים את האוכל גם יותר מתחברים לירקות.
 השפעה נוספת זה – הרחבת המגוון הביולוגי שיש לנו בעיר – בעצם בעיר רוב מה ששתול זה
 צמחי נוי שהם יותר מדלדלים את הקרקע ומבזבזים מים. בגינות קהילתיות וחקלאות
 עירונית אנחנו משתמשים במגוון של צמחים שלא משתמשים בהם בגינון הנוי, שהוא מעבר

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

לירקות עצמם. זה צמחים שהם רב שנתיים וצמחי תבלין, שגם מושכים אליהם, זה מן מעגל כזה, זה גם מושך חיות נוספות מעבר לזבובים ויתושים – מגיעים דבורים, מגיעים קיפודים. צמצום אי החום העירוני – כמובן, כמו שאנחנו יודעים, כמה שיותר צמחים ככה פחות חם. אני קראתי שבדרום העיר למשל (אני גרה שם) חם יותר ב-7 מעלות מאשר בצפון העיר בגלל שצפון העיר הרבה הרבה יותר ירוקה. 7 מעלות זה פסיכי, הבדל פסיכי בתל אביב.

מר משה חיים:

הנתון זה נשמע לא הגיוני.

מר איתן בן עמי:

קודם כל הוא לא הגיוני. יש לנו את המפה המדויקת עכשיו.

מר משה חיים:

הוא נשמע לא הגיוני. זה פער גדול.

מר איתן בן עמי:

פער גדול, כי הבנייה פה, בעיקר במרכז העיר, תוכנית גדס, הוא בנה כמו שצריך, גם עצים במרחב הציבורי וגם עצים במרחב הפרטי, שנותנים צל למרחב הציבורי. בעוד שבדרום העיר יש מדרכות מאד צרות, אי אפשר לשתול עצים, יש שם בעיה. אבל בשביל זה עכשיו, אחרי שגילינו את הנתון הזה, עשינו עבודה עם אוניברסיטת קולומביה ונאס"א, במסגרת הארגון הזה של C40 אנחנו מכינים תוכנית להתערבות, הם נתנו לנו תחזיות עד 2080.

מר משה חיים:

לייצב את המעלות פחות או יותר? זו המטרה?

מר איתן בן עמי:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

להוסיף ירוק שם ולקרר את שפירא. יש לנו כמה התערבויות שהם היו פה עם אדריכל העיר ומהנדס העיר, והולכים לעשות את הפיילוט של איך לקרר את המרחב הציבורי שם.

גב' שרון גרינבלט:

שיטות גידול – בעצם לגדל את המזון לא חייבים קרקע, לא חייבים גינה גדולה, לא חייבים גג, אפשר לעשות את זה גם במאונך, במאוזן, או באדניות בבית, או בכיסי שתילה כמו שאתם רואים בתמונה עם החסות, או ממש על שולחנות בשיטה הידרופונית ושיטה אקוופונית, שזה עם דגים, או על קרקע שמונחת בעצם על שולחנות בבית, במרפסת, בגג, לי עצמי יש גינת מרפסת.

מה שאנחנו רואים במצגת, אלה 3 מודלים של גידול מזון על גגות, שזה לא בארץ. חלק מהמודלים זה מסחרי, חלק מוסדי, חלק יצרני. כל אחד זה מודל אחר. אנחנו גם בתל אביב מנסים עכשיו לגבש את המודל שמתאים לנו. יש פה עוד דוגמאות מהעולם.

מה שאתם רואים בתמונה העליונה, איפה שכתוב **World's largest urban farm** – זו הדמיה של גג יצרני בפריז, שהולך להיפתח בתחילת 2020. זה הולך להיות גג יצרני מסחרי. למטה אנחנו רואים חוות גידול תותים, גם בפריז, שהיא אחת הערים המובילות בעולם בתחום החקלאות העירונית. ומצד ימין – גג בניו יורק, שבניו יורק האוריינטציה היא יותר קהילתית מוסדית, גם כן, גינת ירק על גגות, שאת זה בתל אביב עוד לא התחלנו. אנחנו עכשיו מגבשים מסמך מסגרת והמלצות למדיניות. אנחנו מנסים למצוא את המתווה שהכי מתאים לנו פה בעיריית תל אביב יפו. יש לנו 3 מודלים, אנחנו צריכים לבחור. כל הפרויקט עצמו הוא ממש בחיתולים.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

יש מסמך מדיניות של משרד החקלאות בהקשר של חקלאות עירונית?

גב' שרון גרינבלט:

כן, יש.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

מר ראובן לדיאנסקי - היו"ר:

מתי זה יצא?

גב' שרון גרינבלט:

לפני כמה שנים. הוא קצת פחות מעודכן אבל בוא נגיד. אלה כבר תמונות משלנו – המצב הקיים בחקלאות עירונית כרגע בתל אביב – מצד ימין אתם רואים מתמונה של גינה שזה סטארט-אפ שלנו, גינה שמותאמת לקשישים. הערוגות שלהם בגובה המותן, ככה שלא צריכים להתכופף לשבור את הגב. הם מגדלים בעמידה. זה אדניות מוגבהות. מגדלים ירקות. מה שאתם רואים שם זה שעועית. זה במרכז הגאה בגן מאיר.

גב' מירלה מיכלוביץ:

איך הגעתם לקשישים?

גב' שרון גרינבלט:

הם הגיעו אלי. מה שאיתן הסביר בהתחלה, שבעצם התושבים הם אלה שפונים אלינו, אנחנו לא פונים אל התושבים. ופונים אלינו מכל סוגי האוכלוסיות, קבוצות, שכונות, לכל אחד יש צרכים מעט שונים.

מר איתן בן עמי:

יש גם במרכז רייך, מאד יפה. היה שם טקס חנוכה.

גב' שרון גרינבלט:

ברייך יש גינה יפהפייה על מרפסת הגג שלהם, גם כן מותאמת גם לכיסאות גלגלים, תכננתי את זה בצורה כזאת שאפשר לשבת ולגנון עם כיסא גלגלים, לאנשים שצריכים הנגשה.

גב' מירלה מיכלוביץ:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

למה זה לא מפורסם?

גב' שרון גרינבלט:

קודם כל, תעשו לייק לתל אביב יפו הירוקה בפייסבוק ואז תדעו כל מה שקורה. יש לנו גם גינה עם שביל הנגשה לילדים עם כיסאות גלגלים שלומדים בבית ספר און בצהלה ומגיעים לגינה, סללנו להם שביל נגישות מיוחד. אנחנו מנסים להתאים את הגינה לאוכלוסייה, עד כמה שאפשר, בעזרתם כמובן.

התמונה העליונה מצד שמאל – זו תמונה של משתלה וחממה שיש במועדון יום לקשיש בשכונת שפירא. אתם רואים אותן עובדות למטה, עובדים איתן בהתנדבות, ואחת מהפעילויות שלהן זה להכין מנביטות, עושות ייחורים, שותלות, ומוכרים את התוצרת שלהם. המשתלה הזו גם מכניסה כסף מעבר לזה שהיא מכניסה תעסוקה במועדון יום לקשיש. זה די מדהים, זה אחד הפרויקטים היותר מוצלחים.

מר איתן בן עמי:

יש שם בשילוב, יש הרבה רכזים ברשות כל מיני תחומים, אחד הרכזים שעובד גם בשפירא המציא פרויקט שנקרא 'לירה שפירא', מטבע מקומי, כל מי שמביא קילו של זבל אורגאני מקבל 'לירה שפירא', את הזבל האורגאני שמים בקומפוסטרים, יש להם פעילות קומפוסטרית, ואז הם יכולים ללכת עם ה'לירה שפירא' ולקנות את העציצים שהחבר'ה פה מייצרים, ואז יש להם כסף. הם אספו כבר, בפעם האחרונה שבדקתי 3 טון של זבל אורגאני בשכונה.

גב' שרון גרינבלט:

זה אחד המקומות היחידים בתל אביב שאפשר לקנות שתילים של ירקות, סטרטרים של ירקות במחיר רצפה, בשקל לשתיל או משהו כזה. בתל אביב זה לא כל כך קורה. וגם יש לזה ערך חברתי מאד גבוה.

התמונה התחתונה למטה – זה כנס חקלאות עירונית הראשון שהתקיים לדעתי בארץ שאירחנו בשכונת שפירא בתחילת השנה, שכל הנושא שלו היה בנושא חקלאות עירונית.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

זה התכנון העתידי לפרויקט שאנחנו נכנסים ממש בימים אלה. אני מקווה שבתחילת 2020 כבר יהיה לנו משהו מוכן. כפי שאמרתי, אנחנו בוחנים מודל וכתובת מתווה שמתאים לנו פה בעיר.

העקרונות:

שיתוף פעולה רב אגפית בעירייה – שזה גם אחד היתרונות.

מיזמים קיימים שיש לנו – אנחנו רוצים להתמיר אותם ליצרנות מוגברת ולא להיכנס דווקא להרפתקאות חדשות, אלא לראות איך אנחנו משפרים דברים קיימים.

בנוסף לזה, גם מיזמים חדשים לפי הניסיון שלנו במה מצליח, מה לא, מה הצרכים של התושבים. כי בעצם הגענו לכל זה דרך הפניות של התושבים והרצון שלהם, אנחנו מאד קשובים למה שהם רוצים ואנחנו מרגישים שיש 'באז' בשטח סביב העניין הזה של גידול מזון. כמה שיותר עירוני, ככה אנשים יותר רוצים.

יש לנו כרגע 47 גינות ויש עוד 7 גינות בקנה, רשימת המתנה נקרא לזה, שזה לא בדיוק. אנחנו מקבלים שיחות, שפעם היה 2 בשנה, לפחות אחת לשבוע. הקמנו 2 גינות חדשות רק בנובמבר, גדולות, יפות. יש ממש ביקוש.

מר איתן בן עמי:

אני רוצה להוסיף עוד משהו. גם בעקבות מה שדיברנו קודם על הבעיה של שתילת עצים במרחב הציבורי, מנסים להיכנס או לסייע בחצרות של אנשים, בחצרות הפרטיים. הכול בשיתוף עם אגף שפ"ע שלנו, עם האקולוג העירוני, על זריעה של צמחי בר בחצרות פרטיים. יש ממש תמונות – לפני זה שטח בור ופתאום באביב שם הכול שמח ויפה. עכשיו הפרויקט הבא, אחרי שהיו פה כמה בוסתנים בעיר, שזה גם כן, היא לא הזכירה, אבל אחד הדברים הוא בוסתנים ועצי פרי. אנחנו הולכים בשכונת בבלי, היתה שם התארגנות מאד יפה של תושבים. יש כמעט 47 בתים. הולכים לקבל, זה יהיה באזור ט"ו בשבט, שתילה של עצי פרי במרחב של השכונה, שהם יקבלו הדרכה איך ומה לעשות כדי שהעץ יחזיק מעמד. יהיה לנו ליווי שלנו. בסופו של דבר, יכול להיות שזה יהיה, כמו שעכשיו הזמינו אותי למוזיאון, יש איזה גוף בינלאומי שמגיע, להכין מפה של עצי הפרי שאתה יכול להסתובב בעיר ולראות איזה עצי פרי יש.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

גב' שרון גרינבלט:

לא שכחתי. כתבתי לעצמי להגיד, שבנוסף יש לנו גם יער מאכל בדרום תל אביב, בפארק החורשות (אזור קרית שלום) ואנחנו נוטעים בוסתנים. נטענו לדעתי השנה 3 או 4 בוסתנים – בקרית ספר, בחורשת סוטין, בבני דן. נטענו אחד במעוז אביב. עוד אחד עוד מעט בבית ספר ונצואלה. ואנחנו מחלקים גם בט"ו בשבט, זו מסורת חדשה שהתחלנו בשנים האחרונות, כמה מאות עצים לתושבים בכמה נקודות בעיר. אנחנו משתדלים שהרוב יהיו עצי פרי, שהם גם ארץ ישראליים, שחסינים יותר לתנאים פה ומחזיקים מעמד יותר, פחות מחלות, פחות מזיקים, כמו עצים טרופיים שאנשים מגדלים ומתחילים מכל מיני כנימות ומחלות אחרות. אנחנו משתדלים גם בבוסתנים שלנו ללכת על עצים שהם ארץ ישראליים – שקדיה, רימון, זית.

מר איתן בן עמי:

יש בעיר היום בסביבות 500 קומפוסטרים, בהרבה מאד בתים פרטיים. חלק מהתוכנית הזאת, מאחוריה, אנחנו מקווים שב-2020 נכין תוכנית להוספת כמה מאות קומפוסטרים בעיר. החלום הוא, לצורך העניין, שגם נעבוד עם הגננים של הבתים. ואז, קודם כל, ינצלו את מי המזגנים להשקיה; ואחרי זה תהיה להם שם איזו ערוגה שהגן המקומי גם יידע לתת לה את הטיפול ואת התחזוקה. אנחנו יכולים לתת את הפירות והירקות, כל מה שצריך להיות. ואז אתה יוצר מעגל של קיימות בתוך הבניין, ואולי גם מלמד את הגן שלא צריך לחתוך ממש ישר את כל הבית של הדבורים. בא ביום אחד – הרס להם הכול, השאיר להם עלים בצורת ריבוע וגמרנו. יש הרבה מה לעשות בתחום הזה, כמו בתחומים אחרים, אבל יש התקדמות מאד גדולה.

השקנו לפני 3 ימים, אנחנו הולכים להקים תוכנה שתנהל לנו את היער העירוני. כל עץ יהיה בתוכנה. אם הכול יסתדר כפי שצריך, יש לנו תוכנית להוסיף 100 אלף עצים ב-10 השנים הקרובות לתל אביב ולנהל את זה, לשתול את העצים הנכונים במקומות הנכונים, כולל בדרום העיר, לדעת למה אנחנו שותלים, איזה עץ, ואיפה אנחנו שותלים אותו, כדי שהוא יהיה גם טוב וגם ייתן צל וגם יעזור בספיחה של מזהמים וכל הסיפור הזה. יש פה כמה

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

מהלכים מאד יפים שיוצאים. הכול, אגב, תחת המטרייה של תוכנית ההסתגלות העירונית לשינויי אקלים. יש סדרה של עשרות פעולות שבסופו של דבר יתנו את זה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אני רוצה לומר כמה דברים לגבי העניין הזה, לפני שאנחנו עוברים להתייחסויות שלכם. אנחנו שוקדים, בהמשך למה שאיתן אמר בהקשר של בבלי, אני מאמין גדול בכך שאפשר לשתף פעולה עם חצרות של בתים פרטיים מה שנקרא משותפים, על מנת לסייע להם ולהסתייע בהם כדי שהמרחב הציבורי ייהנה הרבה יותר לצורך העניין מעצים וכל מה שהם נותנים, בעיקר באזור מרכז העיר. אני גר במעוז אביב, שם אין בעיה, הכול ירוק ונפלא. באזור המרכז, שהוא נורא צפוף, המדרכות הרבה פעמים מאד צרות, כך שאי אפשר לשתול על מדרכה ברוחב של 50-60 ס"מ. לכן, המשאב הזה של חצר של בית משותף הוא משאב שהוא מאד חשוב. יש הרבה מאד בתים משותפים שהם לצערנו מוזנחים, וכאן אנחנו יכולים להיכנס גם לתמונה ובשיתוף פעולה נאפשר להם בעצם להשביח גם את הגינה שלהם מצד אחד; ומצד שני, גם כשאנחנו נלך במדרכה במרכז העיר, בלב העיר, נוכל לקבל את הצל ואת כל היתרונות של העץ.

דבר שני – לגבי גינות קהילתיות – כיוון שמי שמחזיק בגינה הקהילתית ומי שבעצם פועל ופועל שם והוא הרוח החיה, ועל הכתפיים שלו מוטלת ההצלחה של הגינה וקיומה, שזה התושבים, באמצעותכם ובכלל אנחנו צריכים לחזק הרבה יותר את המודעות של השכונה לגבי הגינה הקהילתית שקיימת, כדי שאנשים יבואו ויפעלו בה. יש תחלופה בחלק מהגינות הקהילתיות של אנשים שהגיעו לגור בשכונה מסוימת. אני ראיתי את זה ברמת אביב הירוקה, גינה נפלאה, גדולה, שהיום יש בה יחסית מעט מאד פעילים. כי היתה שם אוכלוסייה של שוכרים, שכרו דירות, היו פעילים בגינה, עזבו את הדירות, ואז בעצם לא היה מה שנקרא דור המשך. אנחנו צריכים לעשות מאמץ על מנת ליידע את האנשים.

משה שאל לגבי כל הפרויקט, האם יש דבר כזה בכלל גינה קהילתית בתל אביב – אני מניח שיש הרבה תושבים, לצורך העניין גם ברמת אביב לדוגמה הירוקה, שכרגע יש שניים שלושה אנשים שנושאים שם בנטל, ואנחנו צריכים שיהיו שם 20, אז צריכים להניע את המערכת באופן כזה שאנשים יידעו שזה קיים. זה מתחבר גם לפרסום ושלא יודעים וכו', וזה מאד

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החירור

חשוב. כי בסוף אם האנשים לא יבואו ולא יחזיקו את הגינה ולא יפעלו בה, עם כל הרצון הטוב של העירייה הגינה לא תוכל להמשיך להתקיים לאורך זמן. גורם נוסף ששותף, דיברנו פה על שותפויות ועל מערכות יחסים בין יחידות עירוניות – הגורף השותף הישיר והחשוב של הרשות לאיכות סביבה בהקשר הזה זה אגף שפ"ע, שהוא בעצם מאפשר את כל הפן התשתיתי, מרמת הטפטפות, דרך כלי עבודה והשתילים עצמם וכיוצא בזה, והם מרכיב מאד חשוב בפעילות הזו.

מר איתן בן עמי:

רק קונטקסט – מה שנקרא שכבה ירוקה של תל אביב, כוללת גם אתרי טבע. יש לנו הרבה מאד אתרי טבע פעילים, כולל יואב שפיתח לנו עוד אתר, שעובדים עם הקהילה ובאים וזורעים, עכשיו זו תקופת הזריעה – פקעות וכו', באים באביב, עושים סיורי פריחה ורואים מה יצא. מי שיש לו כוח ולא חס לו, בא בקיץ וגם עוזר לאסוף את הזרעים לשנה הבאה. זו כבר מסורת של מאות אנשים שמגיעים לפעילויות האלה.

שתיים – פרויקט חדש שיצא לדרך, שנקרא 'שמורות טבע כיס'. ללכת לחצרות בתים ולבנות שם כמו מערכת אקולוגית בעורף או בחזית, בצד של הבתים. יש תוכנית שקיבלה כבר את האישור של המנכ"ל ויוצאת לדרך, אפילו בחרו בית ראשון. ופעולות כלליות שאגף שפ"ע עושה, של מסדרונות אקולוגיים. למשל, כל ארלוזורוב, בשבוע האחרון עשו את זה, שתילה בכל הערוגות של העצים, פרחי בר, שבאביב הכול פורח. לעשות מסדרונות אקולוגיים כדי גם להגביר את המגוון הביולוגי וגם לעשות את זה יותר יפה. יש סדרה מאד גדולה של פעולות.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

שאלות? הערות?

גב' גליה חנוך רועה:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

פעילויות מאד מבורכות. אני באחד מהבנינים של בבלי שמקבל את עצי הפרי, זה באמת דבר מאד יפה. יחד עם זאת, חייבים להגיד משהו על העניין הזה של החצרות הפרטיות, שמאד בעייתי, וזה בעיקר יושב אצל אגף שפ"ע, לא אצלכם.

הסיפור הזה של עצים במרחב הפרטי, קודם כל, עצי פרי לא נותנים את הצל, זה שני דברים שונים, אבל הם נותנים את מה שהם נותנים. יש בעיה מאד גדולה בזה שאגף שפ"ע לא עוזר בתחזוקה של העצים במרחב הפרטי. ואז כשיש דברים כמו מזיק חדקונית הדקל והעירייה מחסנת את כל העצים במרחב הציבורי אבל לא את אלה שהוא מטר לידם במרחב הפרטי, והם מדביקים אחד את השני, וחצי מהדקלים של תל אביב נעלמו בגלל הבעיה הזאת, אז יש פה איזו בעיה, שוב, שהיא נפתרת על עניין תקציבי,

מר איתן בן עמי:

אני לא חושב שזה תקציבי, זה עניין משפטי – זו הכניסה לתוך חצר פרטית.

גב' גליה חנוך רועה:

אני בטוחה שהיה אפשר לפתור את זה אם בעלי הדירות היו חותמים ונותנים אישור בכל בניין שנותנים להיכנס. תפיסת האחריות – על מה אני אחראי. מצד אחד רוצים לקדם פרויקטים בחצרות, פרחי בר וכאלה; מצד שני, צרי לקחת את האחריות הזאת עד הסוף, כי גם לא תמיד הדיירים מבינים עד הסוף. גם גיזום וכריתה וכל מיני דברים כאלה שהם מאד בעייתיים, פלוס כל העניין של, אמנם הולכים לשתול 100 אלף עצים, אבל כרתו יותר עצים מזה בתל אביב. יש לנו נתונים של כריתה ונטיעה והם לא לטובת הנטיעה, מכל מיני סיבות – מהרכבת הקלה, מהתחדשות עירונית, משימור, מבניית חניונים, תמ"אות – המון סיבות שכל אחת קיבלה את האישור שלה, אבל יחד, ברמה העירונית, נעלמים יותר עצים מאשר ניטעים, והרבה מהם זה במרחב הפרטי. כי כשמישהו עושה תמ"א ובונה חניון, העץ הלך. אז מבחינה עירונית צריך התייחסות, לא רק מול פקידי יערות.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אני אתן לך תשובה לגבי שני הדברים:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

אחד זה לגבי תפיסת האחריות – עיריית תל אביב ואגף שפ"ע הם לא יחידת גננות פרטית של תושבי תל אביב. יש הרבה מאד מקרים והרבה מאד נושאים שאנחנו, כיוון שיש בעלויות פרטיות, למשל, באים וטוענים, ובצדק, שחלק לא מבוטל מהמרכזים המסחריים שלנו בעיר מוזנחים. העירייה באה ואומרת – המרכזים המסחריים הם חנויות שבבעלות אנשים פרטיים. האם זה נכון שעיריית תל אביב תשקיע כסף ציבורי בשיפוץ החנויות שהן של פלוני אלמוני באופן פרטי? התשובה היא – לא.

לכן, כשמדובר בנושא שהוא, לצורך העניין, סיפור חדקוניית הדקל, שזה היה באמת איזו שהיא סוגיה או איזו מגיפה גדולה ורחבה, יכול להיות שהיה מקום בהקשר הזה להיכנס יותר לעניין גם בחצרות הפרטיות. יכול להיות שהיה מקום. אבל אנחנו לא הולכים לתחזק עכשיו גינות שהן גינות פרטיות של אנשים,

גב' גליה חנוך רועה:

לא דיברתי על תחזוקה. אני מדברת על מקרים כאלה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

זה מקרה שהוא לא מקרה מה שנקרא בשוטף, זה חריג. אין חדקוניית הדקל כל שנה, או דומה למן התפרצות כזאת של מחלה.

גב' גליה חנוך רועה:

מינים פולשים למשל. אני מדבר על סוגיות עירוניות אקולוגיות.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אבל מינים פולשים היא לא בעיה של חצר פרטית.

גב' גליה חנוך רועה:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

לא, אבל היא יכולה להיות בחצרות פרטיות, ואז זה לא יעזור שכל הזמן יורידו אותם במרחב הציבורי, כי זה כל הזמן פולש החוצה. דברים כאלה, אני חושבת שיש מקום לאגף שפ"ע להתייחס אל המרחב הפרטי במובנים האלה של הדברים החריגים והמתפשטים.

מר ראובן לדיאנסקי - היו"ר:

ואיפה האחריות של הבניין המשותף לגבי החצר?

גב' גליה חנוך רועה:

לא, בהסכם עם הבניין. הבניין צריך לאפשר.

מר ראובן לדיאנסקי - היו"ר:

אני חושב שיש לעירייה מספיק משימות. אני מסכים שאם יש משהו שהוא מאד משמעותי, שיש לו היתכנות להשפעה גם על המרחב הציבורי, צריך לשקול. אבל אי אפשר באמת לצפות שהגוף הציבורי ייכנס לתוך הגוף הפרטי, מלבד באמת פרויקטים מסוימים. ואני דווקא חושב שהפרויקט הזה, שאני מאד בעדו, שזה שתילת עצים בתוך מגרשים פרטיים, שבסופו של דבר הוא בא להיטיב עם הציבור.

מר איתן בן עמי:

יש היום יותר הבנה, זה נמצא בבדיקות מה כן ומה לא, אבל את רואה שיש לנו כבר, זיקת הנאה לציבור מעץ שייתן צל יותר מתקבלת היום באופן שכן צריך לעשות את זה.

מר ראובן לדיאנסקי - היו"ר:

לגבי הכריתות והנטיעות – המספרים שאת זרקת של 100 אלף כריתות הם לא נכונים. אבל את צודקת לגבי המאזן. המאזן לצערי הוא שלילי, בשנים האחרונות הוא היה שלילי, גם כתוצאה מפעילויות מאסיביות כמו הרכבת הקלה ופעילויות אחרות. אנחנו צריכים לא רק לשתול, זה ברור, אנחנו צריכים גם למנוע כריתות. אני משתדל לעשות עבודה גם בוועדה המקומית בכל מה שקשור לבניית מתחמים ופרויקטים כאלה ואחרים של בנייה. נכון,

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיר

צריכים לשנות את היחס, אני חושב שאנחנו במקום טוב. או במקום, בואי נגיד, לא טוב, אבל הולך ומשתפר, כי יש יותר מודעות לגבי הצורך גם בנטיעה וגם במניעת כריתה. היום, גם במערכות של התכנון והבנייה, גם במסלול ההיתרים וגם במסלול של תוכניות הבינוי, יש הרבה יותר תשומת לב והקשבה ודגש, ואת יודעת את זה, על שמירת עצים בתוכניות בינוי מאשר היה בעבר. צריכים להמשיך עוד ועוד לשמור על העצים, אבל אנחנו משתפרים.

גב' גליה חנוך רועה:

אתה באמת איתנו בהרבה דברים, אבל אני לא בטוחה שהתפיסה הכללית השתנתה. לפני יומיים יואב מספר על תוכנית שהוא נתקל בה עם היתר כריתה ל-600 ומשהו עצים.

מר ראובן לדיאנסקי-היו"ר:

אבל גם על זה יש תשובה, כי התוכנית היא לא תוכנית של עיריית תל אביב. זו תוכנית של נתיבי איילון.

גב' גליה חנוך רועה:

נכון, גם הרכבת הקלה.

מר ראובן לדיאנסקי-היו"ר:

נכון לצורך העניין שיש פה, בעצם העצים האלה, מדברים על העצים שמבקשים לכרות בציר איילון בין קק"ל לדרך השלום, סדר גודל של למעלה מ-600 עצים שרוצים לכוות, רוצים להרחיב לנתיב נוסף, שהנתיב הזה יהפוך להיות נתיב תחבורה ציבורית. אז יש גם שאלות של התייעלות תחבורתית – למה לבנות עוד נתיב לתחבורה ציבורית ולא לקחת נתיב קיים ולהפוך אותו ל-נת"צ. זה אחד.

שתיים – אותם עצים נותנים שירות לתושבי תל אביב, אולי אפילו גם לתושבי רמת גן וכן הלאה. אבל בעצם נתיבי איילון זה מן אזור כזה שהוא בסמכות המדינה.

גב' גליה חנוך רועה:

זה המון דברים שונים שמצטרפים יחד לכמויות גדולות של עצים.

מר איתן בן עמי:

את צודקת. אנחנו עובדים בשני המישורים – עצירה ושתילה.

מר יפתח גולוב:

אני לא יודע איך זה מבחינתכם, אבל היה די מרגש לשמוע את זה. אבל יש שני צדדים למטבע: שכסף כן צומח על העצים מסתבר שהוא המציא שם, בשפירא. 'לירה שפירא' זה כסף שגדל על העצים. אני אומר את זה לא בביקורת, אגב, אני אומר את זה מהאור החיובי, חסר את הבנייה הערכית שתל אביב עושה כחלק מהתפיסה קיימות עם חינוך, אני רחוק מהתחום הזה, אבל חלק מהקונספציה ההוליסטית ששמענו את המושג הזה כמה פעמים, של פרסום-פרסום-פרסום. אני לא מכיר עיריות אחרות, נשמע שזו העיר שמחזיקה את החנית של הקיימות בארץ. אני גם לא מאד מופתע, לטובה אני אומר שאני לא מופתע, אבל זה לא כל כך מגיע לתושבים. ואני אגיד יותר מזה, אני סטודנט בבית הספר היום למדעי הסביבה, לפני זה תואר שני בזואולוגיה, קיימות נמצא לי באוזן כל הזמן מזוויות שונות, וזה לא מגיע לכותלי האוניברסיטה וזה פרדוקס, כי זה אמור להיות בדיוק הפוך.

הפואנטה שלי, כשאני יושב למשל במדעי הסביבה ושומע על טבע עירוני ומדברים על פריז, אז תל אביב צריכה להופיע שם, לפי מה שראיתי פה היום, וזה לא קורה. אני חושב שחלק מאותו מקום, שדיברנו פה על ענייני הפרדת רשויות ואיך תופסים קיימות ויש פה עניינים משפטיים מסובכים, אז חלק מההוליסטיות זה גם העירוב של אזרח, מועצה, רשות מקומית. יש פה איזה הלך רוח שהוא הרבה יותר גדול מהאזרח. יש פה ממש **say** נקרא לזה. זה דבר אחד.

דבר שני, וזה משהו טכני שרק רציתי לשאול אתכם, באתי לפה בעניין פלסטיק, מיקרו פלסטיק, הנדסה סביבתית, אני לא אדבר על זה בכלל. יש משהו שבעיני הוא ממש חור שחור בתוך הסיפור הזה. התמונה הזאת שלמשל יש גינה קהילתית ליד הבית, אני גר ברמת אביב הירוקה ברידינג, ואני רואה שם פעמיים בשבוע, מרגע שהחורף עוזב, את החבר'ה שמגיעים

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

עם המפוחים וזו תמונה שהיא פשוט מבחינתי כל ה'דיסוננס' ברגע אחד. ברקע – ילדים, מבוגרים עובדים בטבע עירוני נקרא לזה, ומגיע הדבר הזה, עם 70 דציבל, שזה זיהום רעש מטורף,

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אבל זה לא בשירות העירייה.

מר יפתח גולוב:

אני יודע. אני לא מאשים. אני רק אומר שזו בעיני אחת הבעיות הקשות, כי גם תחשבו על מה שילד, עזבו רגע מבוגרים ומה שזה עושה, ואגב, זה מזהם מטורף, גם מבחינה סרטנית זה מוציא נדיפים לאוויר ואין צורך בו. לא יודע מאיפה המציאו את הדבר הזה, והוא לא בחוק.

מר איתן בן עמי:

מחוסר כוח אדם.

גב' שרון גרינבלט:

מעצלנות.

מר יפתח גולוב:

העניין הוא שאני רק מציף את זה, לא עושים עם זה כלום וזה שטח הפקר שהוא בעיני נורא, גם מבחינת עיריית תל אביב. אני רק מציף את זה פה, אין לי מה להגיד כל כך בנושא, אבל זה כמעט פשע, זה בעצם פשע. גם מבחינת העיקרון – אתה מביא ילדים לשטח כזה, פה יש לך גינה, והם חוטפים, עסקינן בילדים וזיהומים.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

צריך לבדוק באמת איך אנחנו יכולים יותר לגרום לכך שתהיה אכיפה או הצעת תיקון.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
הסביבה

מר איתן בן עמי:

אגב, מבחינת החוק, מותר להם לפעול בשטחים פתוחים. אם הוא עושה את זה בגינה או בגן ולא בשטח מגורים, כי הבעיה היא לא הרעש, החוק שניתן לזה הוא לא בגלל הרעש, הוא בגלל האבק. אי אפשר לאכוף אבק, אז החליטו לאכוף את זה כרעש. פה התחכמו והביאו לנו מפוחים שהם חשמליים, אז אתה כמעט לא שומע אותם.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אבל יש עדיין כאלה שאתה שומע.

מר איתן בן עמי:

אבל אני אומר, הביאו מפוחים חשמליים ועדיין זה לא חוקי, כי הבעיה היא האבק.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

בוא נדבר אבל על הרעש, כי לפיתרון של הרעש עם החשמליים, יש כאלה שיודעים איך לעקוף את זה. אבל יש עדיין מפוחים שעושים הרבה מאד רעש.

מר יפתח גולוב:

אני רק מדגיש, אני לא כל כך נהנה לשמוע את עצמי, הרעש זה נורא ואיום, אבל הבעיה זה החלק שלא רואים ולא שומעים, וזה הנדיפים שיוצאים מהדבר הזה. זה פשוט לא עובר בשום מדינה מתוקנת הדבר הזה, ואני מבין שלעירייה יש בעיה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אחרי הבחירות במרץ, כשתהיה כנסת, נוכל לקדם חקיקה.

גב' גליה רופין:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

אתה יכול להתקשר למשטרה. אני התקשרתי כמה פעמים לעירייה שהגנן אצלנו בבניין הפעיל ואמרו לי – תפני למשטרה.

מר יפתח גולוב:

יש פה עוד סבב ארוך, אז אני רק אגיד לך שהתקשרתי כל כך הרבה פעמים,

מר איתן בן עמי:

הם לא באים.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

המענה הוא לעניין הרעש, הוא לא לעניין האבק.

מר איתן בן עמי:

לדעתי, אם אני לא טועה, אם יש לך סרטון של משהו כמו 30 שניות, זה תופס. את יכולה להגיש תלונה על סמך סרטון, שיש לו אורך זמן מסוים.

מר אפי שפירא:

קודם כל אני רוצה להגיד – ממש 'אחלה' עבודה. כשמדובר על חקלאות עירונית, תמיד יש בעיה של פשוט space. אין שטחים פתוחים וממש צפוף. האם חשבתם על חקלאות ורטיקאלית?

גב' שרון גרינבלט:

כן. גם הראינו דוגמאות מקודם שיש המון דרכים לגדל מזון, גם אם יש לך מחסור בקרקעות. מדובר על שטחים שהם טיפה מחוץ למרכז, למשל בגני יהושע שיש להם שם שטחים מאד גדולים; גם מדובר באמת, על לגדל לגובה; וגם אולי להתחיל איזה שהוא מהלך על גגות, שזה מפנה לך אלפי דונמים לגידול, בעצם שהיום הם לא מנוצלים בכלל, שזה גם

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

בעצם חיסכון בחשמל ובמים, זה מקרר את הבניינים. יש לזה המון יתרונות מעבר לגידול של המזון עצמו.

מר איתן בן עמי:

אחת התוכניות שהחברה להגנת הטבע שותפה, זה ניסיון לחקות את פריז ולהיכנס לתוך חצרות בתי ספר ולהפוך אותם לטבע עירוני. קודם כל שהילד ייצא החוצה ולא יהיה לו רק אספלט.

גב' גליה חנוך רועה:

אנחנו עושים את זה היום ב-80 גנים בתל אביב, גינות בגנים.

גב' שרון גרינבלט:

ה"ירוקצ'יק"?

גב' גליה חנוך רועה:

לא. יש לנו תוכניות ב-80 גנים בתל אביב, שעובדים במהלך כל השנה. "ירוקצ'יק" ואנחנו בדיבור מתמיד.

מר איתן בן עמי:

קודם כל, אני אשמח לדעת מה אנחנו עושים, שנדע, זה אחד.

גב' גליה חנוך רועה:

יודעים.

מר איתן בן עמי:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

אני לא יודע, ואם אני לא יודע אז אני לא יודע. ובתי הספר, שם חלק מהגידולים יהיו על קירות בית הספר, גם כדי ליצור בידוד וקירור לכיתות, גם לגידול מזון, ללימוד שיטות, חלק לימודי וגם טבע עירוני. ואז הקהילה תוכל ליהנות מזה אחר הצהריים.

עו"ד יואב קרמר:

שתי התייחסויות קצרות: א', אני מצטרף לדברי הברכה – ללקק את האצבעות, באמת, כל הכבוד על העשייה.

שני חידודים לנקודות שגליה העלתה, שאני מתחבר אליהן:

אחד – ראובן, המאזן השלילי, אני מסכים איתך, הוא באמת קטן יותר. אני רוצה לחדד. העצים שנשתלים רובם ככולם קטנים. חלקם כאלה נדיפים.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אתה צודק. דיברנו על זה.

עו"ד יואב קרמר:

הערך האקולוגי וערך הצל בסביבה אורבאנית צפופה לא מדהים. לוקח להם הרבה זמן. אבל, אולי צריך בחשיבה הרחבה שאתם רוצים לעשות, לחשוב על איזה שהוא מקום לגידול עצים עבור העירייה ונרביץ פה עצים, לא 3 צול,

גב' גליה חנוך רועה:

אבל, יואב, זה לא העץ, זה פרט השתילה. ברגע שיש לך פרט שתילה של מטר על מטר, גם אם תביא את העץ הכי גדול,

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

גליה, שניכם צודקים, הפרט קטן מדי וגם העץ עצמו, 2.5 צול זה כלום. צריך ליצור, וזה הכיוון, סטנדרטיזציה לגבי איפה שותלים עצים בגדלים שונים. והגדול בהקשר הזה הוא מאד חשוב וקובע. ולא רק זה, גם איך מטפלים בו לאורך זמן. כמה זמן לוקח עד שבא

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

מישהו ומשקה אותו. אז היום אנחנו מציבים שקית ירוקה שצמודה לעצים ובעצם יוצאים משם מים על מנת להשקות באופן איטי. אבל יש הרבה מאד עצים שאנחנו נתקלים בהם שנמצאים במצב של התייבשות, שלא משקים אותם. אז גם סביב העניין הזה צריך לעשות עבודה וצריך להיערך בצורה יותר טובה. כמובן לשמור שהאפשרות של העץ להתפתח תהיה קיימת וזה חשוב, ברור שזה חשוב. זו לא חוכמה לשתול 100 אלף עצים אם 90 אלף בסופו של דבר יתייבשו.

מר איתן בן עמי:

נכון. העלינו את המושג הזה עכשיו של הערך הכלכלי של עץ גם, כמו שיש בניו יורק, כמו שיש במלבורן וכו', וזה ייכנס גם כן לתוך השיח של איזה עצים, מה הערך שלו, בהתייחסות, לא רק לדברים אחרים.

עו"ד יואב קרמר:

בנקודה של החצרות הפרטיים, אני הייתי רוצה לתת נקודה פרטנית אחרת, כחומר למחשבה בשבילכם, לא צריך לפתח על זה דיון. קרה בשכונה שאני מכיר ש-שפ"ע נתן אזהרה לוועד בית של כמה בניינים מחוברים – תעשו גיזום, כי העצים,

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

לא, זה לא שפ"ע, זה אגף הפיקוח.

עו"ד יואב קרמר:

אגף הפיקוח נתן אזהרה. מה הבעיה? הוועד פחד, הזמין 'חאפר', ה'חאפר' הביא סמיטריילר, העמיס בלוקים של העץ ומי יודע מה הוא עשה עם זה. אני אומר, לא שזה התפקיד הסטטוטורי הרגיל של העירייה, אבל למשל הדרכה. הנה אזהרה, ביד אחת; וביד השנייה, הנה עלון ההדרכה שלנו והנה הספקים שיצאו צדיק, לא יודע מה. משהו בסגנון.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

מר איתן בן עמי:

אנחנו עושים את זה, בדברים אחרים. בא אלי משהו, אני אומר לו – אתה צריך אקוסטיקאי? הנה רשימת האקוסטיקאים המורשים. אתה צריך לפנות אזבסט? הנה הרשימה של הקבלנים המורשים.

גב' גליה חנוך רועה:

אפילו משהו שאומר שאתה חייב גוזם שיש לו תעודת גוזם מורשה לעשות את זה. לא סתם כל אחד.

עו"ד יואב קרמר:

כן, אבל צריך לתת להם קצת הדרכה.

מר ראובן לדיאנסקי-היו"ר:

הסיפור של הדו"חות לבעלי בתים משותפים, פרטיים, שהצמחיה שלהם יוצאת למרחב הציבורי, הוא נושא שאנחנו מתמודדים איתו. נכון להיום, שיפרו את הצורך בגיזום לגבי שיח או עץ שהוא לא קטן מ-2.5 מטר. זאת אומר, עץ או שיח שיוצאי למרחב הציבורי עד 2.5 מטר, לא דורשים לגזום. אנחנו צריכים להרחיב את זה הרבה יותר, כי בסופו של דבר אם אנחנו רוצים להשתמש בחצרות של הבתים המשותפים לצורך המרחב הציבורי, אנחנו צריכים להיות הרבה יותר, מה שנקרא, רכים ולא נוקשים בהקשר הזה.

לגבי אדם שיש לו הסמכה והתמחות בגיזום, ואם אותה חצר משותפת פרטית צריכים לעשות עבודת גיזום, באמת אפשר לחשוב על איזו שהיא רשימה כזאת. אני באופן אישי לא מת על כך שהרשות המקומית או רשות ציבורית ממליצה על ספקים חיצוניים. תמיד יש כל מיני עננים סביב העניין הזה. כשפונים אלי בכל דבר ועניין, ללשכה שלי, ונטלי ואיה יודעות את זה היטב, כל מי שמתקשר ומבקש איזה שהוא איש מקצוע, אני אומר – אני לא מכיר. זאת ההנחיה. לא עורך דין ולא אדריכל ולא אף אחד, כי מראית העין מבחינתי מאד חשובה בהקשר הזה. וכשהעירייה מתחילה לפרסם כל מיני בעלי מקצוע, אני לא בטוח שזה דבר נכון.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
הסביבה

גב' גליה חנוך רועה:

אבל דרישות מקצועיות אתה יכול, שתהיה לו תעודה כזאת, שהוא יהיה ככה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

דרישות מקצועיות נהדר. כי יואב דיבר על איש מקצוע, מיהם רשימת הצדיקים.

עו"ד יואב קרמר:

אתה צודק. אני מקבל את זה. עזוב את הגוזמים, אבל הדרכה. לא רק אזהרה לפני קנס, אלא גם עלון הדרכה.

מר איתן בן עמי:

רעיון טוב.

גב' גליה רופין:

אני הייתי מבקשת בעניין הפלסטיקים, גם מההיסטוריה שלי עם העירייה, מי שחשוף במידה זו או אחרת להשתלשלות העניינים, לבקש שיתוף פעולה אקטיבי מצד העירייה. ההתייחסות שלי כיום כהורה זה בדרך כלל שאני פונה ואולי במקרה הטוב מקבלת תשובה, ואם לא – צריך קצת יותר להרים את הקול. לא נעשה שיתוף של ההורים. לא נעשים עדכונים לגבי כן התקדמויות, לא התקדמויות. אני אומרת – תעבירו את זה גם הלאה, אני גם מעבירה את זה הלאה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

את חוזרת לעניין,

גב' גליה רופין:

הפלסטיק, כן. כי פלסטיק לא גדל על עצים.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

מר איתן בן עמי:

אלי הגיע לפני יומיים שלושה, אני לא יודע אפילו איך, ממנהלת מינהל החינוך, שדיברה על זה שאנחנו בתהליך. היא נתנה איזה סטטוס, זה היה איזה יומיים לפני שנתנו לה את המפרטים. אני משער שכנראה יוציאו עוד איזה סטטוס ברגע שייצא למכרז.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אני חושב שמינהל ההנדסה עובד יפה עם ארגון ההורים, נכון? כי בסופו של דבר קשה מאד לתת מענה לכל הורה באופן פרטני.

מר איתן בן עמי:

יש פה הרבה פניות. זה מאות פניות.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

66 או 70 אלף תלמידים במערכת החינוך, כך שגם אם רק מחצית פונים זה קשה. לכן אני חושב שנכון הוא, גם לעבוד מול ארגונים שמייצגים להתארגנויות כאלה ואחרות, ויש קושי הרבה פעמים לתת מענה מאד פרטני סביב סוגיה כזו או אחרת להורה מסוים.

גב' גליה רופין:

אני לא חושבת שדיברתי על באיזה צבע יהיה הסכו"ם.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

לא, כי את אמרת שכשאת פונה לפעמים את צריכה לפנות יותר מפעם אחת ולהרים את הקול. אז כשאת פונה, פונים אולי עוד אלפיים הורים, אז קשה מאד,

גב' גליה רופין:

ואולי לא. אבל בסדר, זה לא אתה כאילו.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
הסביבה

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

לא, לא רק בתחום שלך, בפלסטיק, פונים בעוד הרבה מאד תחומים מגוונים.

גב' גליה רופין:

אז אולי כדאי להקים מערך שיטפל בזה אם יש צורך.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

ואולי כדאי לדבר ולשווק את השיח גם ברשתות וגם בקרב ארגונים שמייצגים, ואז זה גם יותר קל ליצור את השיח הזה.

גב' גליה רופין:

זה מה שפתחתי. נניח מינהל החינוך אמר כבר שלפני חודש יהיה פיילוט ב-50 גנים. שאלתי 3 פעמים – על מה דנים? אני רוצה לדעת. דממה.

מר איתן בן עמי:

למה דממה? כי אני לא מינהל החינוך. הרעיון היה לבחור גנים גם שמייצגים – בואו נשים באשכול, נראה איך זה עובד; בואו נשים בגנים בתפוזות; בואו נשים בגן כזה. זאת אומרת, לעשות עבודת חשיבה איפה לשים את זה, כדי שנוכל להסיק מסקנות אחרי זה בקטע הזה. אני לא יודע אם הם סיימו את הדבר הזה, אבל ברגע שהם יסיימו הם יפצו את זה.

מר אחז אגם:

אבל, איתן, אני חייב להגיד לך משהו, וזה טוב לוועדה הזאת ולא טוב למינהל החינוך. זה טוב לוועדה הזאת, כי הוועדה הזאת, אני חושב שהמשמעות שלה היא יותר בפן הבריאותי והקיומי ופחות בפן הבירוקרטי וההתנהלותי.

מהרגע שהתחלנו את התהליך והעירייה נרתמה לתהליך, אחד הדברים שהיא עשתה שהוא שלילי, זה לעצור יוזמות מקומיות שהיו קודם לכן עוד לפני התהליך, וגם יכלו בינתיים

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיים

להיות, בטח שבגנים. תוך חודש אתה מתחיל את התהליך והכול בסדר, היו הרבה גנים שהתחילו להביא כלים מהבית ועוד כל מיני דברים כאלה, וזה נעצר כתוצאה מההתנהלות של העירייה. זה מקום שבו, ברמה העקרונית, עזוב אותך כסף, לא כסף, ברמה העקרונית לדעתי האגף שלכם צריך לבוא ולהגיד – אל תעצרו. כל דבר שהוא בינתיים טוב, הוא טוב. אני לא רוצה להיכנס לפינות, למה עצרו או איך עצרו והשיקולים והכול, כי אני עם רות מלווה את התהליך הזה כבר לדעתי שנתיים, ואני יודע שכל אחד מהדברים שנאמרו פתיר. פתיר ובאמת לא מסובך.

ולכן, אם אי אפשר גם אמירה מפה שתצא ותגיד למינהל החינוך – אל תעצרו את היוזמות, לאור העובדה שאנחנו מקבלים, אתם אמרתם, הספינה הזאת היא ספינה ענקית, להזיז אותה ימינה לוקח קצת זמן. אבל אם יש מקומות שבהם היוזמות יכולה להתפתח, למה לא? בשביל איכות הסביבה של כולנו, בשביל הבריאות של כולנו.

מר איתן בן עמי:

אבל עם זאת, הייתי גם בדיונים האלה, יש בעיה. כי ברגע שהעירייה לוקחת אחריות על מהלך כזה, ואומרת לאיזה גן – תמשיך, מה זה תמשיך? אנחנו לא יודעים באיזה צלחות הוא משתמש, איך הוא שוטף, מה הוא עושה. ברגע, להיפך, שאנחנו נכנסנו לתהליך, זה אפילו עוד יותר בעייתי לנו לאשר משהו כזה. אז להיפך, צריך ללכת לשם לגן ולראות מה הם עושים. היה שם איזה גן שקנה צלחות מפרופילן או אני לא יודע מה, שבכלל הן מסרטנות, אז אני אגיד לו להמשיך? אני לא יכול להגיד לו להמשיך. אני צריך לעשות בדיקה – מה אתה עושה? איך אתה משתמש? האם האופן שבו אתה מתנהל הוא נכון או לא נכון? אם עשית את זה מחוץ לרדאר ואני לא נמצא שם, זו בעיה אחרת. אבל אם אנחנו לוקחים אחריות, להיפך, מי שהמליץ, תעשו בדיקה במקום ותראו שלמי שאתם נותנים אישור באמת עובד כמו שצריך.

ועוד פעם, חיכינו 40 שנה, אז אם יגידו לגן – חכה עוד שניה, עושים פה עבודה רצינית ואז נראה שתצטרף למהלך – לדעתי זה עדיף.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החיר

אני אגיד לך משהו, אני חסיד גדול של שוק חופשי. אני באופן אישי פחות אוהב רגולציה. אם נניח לפני שאתם התחלתם את המאבק הצודק על מנת להניע את העירייה היו מתאגדים או היו באופן ספונטני אפילו, ההורים בגני הילדים מתארגנים על מנת להעביר כל גן וגן, בהתארגנות וולונטרית פנים גנית, להעביר את אותו גן לכלים רב פעמיים, וזה היה נעשה בצורה טבעית, מבחינתי זה היה נהדר. יכול להיות שזה היה לוקח המון זמן, כי יש מאות גנים, ולא כל חבורת הורים או קבוצת הורים מסוגלת ורוצה ויודעת להתארגן בקצב מתאים. אבל ברגע שלצורך העניין באתם גם אתם ואמרתם, וגם העירייה לקחה את זה על עצמה ואמרה – אנחנו לוקחים את התפקיד הזה על מנת להעביר את הגנים ואת הצהרונים לרב פעמי, אני חושב שכן צריך ליצור איזה שהוא יישור קו וכן צריך אולי להפסיד את ה-10 או 15 גנים שהתחילו את הפעילות כבר בטרם החלטת העירייה, אתה מפסיד אותם לכאורה, או אתה דוחה את השינוי אצלם, אבל מרוויח 700 גנים אחרים, שהם לא היו חלק מתוך ההתארגנות הספונטנית הוולונטרית.

לכן, אם הפעילות היתה מתחילה באופן וולונטרי כזה והכול היה מסתדר בלי הרגולטור עיריית תל אביב, על הכיפאק. אבל מרגע שהתחלנו בפעילות מאד מסודרת של עירייה שעומדת מאחורי העניין הזה, צריך לעשות איזה שהוא cut, לעשות יישור קו, ומאותו קו להתחיל לגבי כולם, ולא להתחיל, כמו שנתנו פה כדוגמא, שגן אחד קונה כלים שהם לא מתאימים, שהם בעייתיים, שהם לא לפי תקן ואולי גם יש איזו שהיא התקוממות מצד איזו סייעת או גננת שלא כל כך מתאים לה באותו גן מסוים שההורים התחילו את העבודה. פה יש תמיכה עירונית, כל העגלה הזאת וזה ביחד קדימה לעבר איזה שהוא יעד שהציבו אותו, ולדעתי זה נכון. לכן, אנחנו מרוויחים 700 ואולי מעכבים את ה-15 גנים שכבר התחילו לעבוד לפני כן.

עוד משהו רוצה להגיד משהו? בבקשה, דפנה.

גב' דפנה יודפת:

שתי שאלות, אחת לפן הסביבתי, ואחת עניין הגיזום. אני גם מבבלי, ואחת לכמה זמן פשוט עובר איזה גן, מכסה את כל העצים ברחובות, לא משאיר אף צל. בצורה גם לא אסתטית.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

גב' גליה חנוך רועה:

מה שאת רואה עכשיו זה לא העירייה, זה חברת חשמל.

גב' דפנה יודפת:

אז צריך לעשות עם זה משהו.

מר משה חיים:

בטח הם לא עושים את זה סתם חברת חשמל.

גב' גליה חנוך רועה:

אבל הם עושים את זה בצורה ברוטאלית וחסרת מקצועיות, והם הורגים עצים בדרך.

מר משה חיים:

יש להם מחלקה שמטפלת בתחום הזה?

גב' גליה חנוך רועה:

סיפור ארוך. העירייה מנסה כבר הרבה זמן ליצור שם דו שיח.

גב' דפנה יודפת:

כי כאילו אתם מדברים על לשתול עוד עצים, לשתול עוד עצים, בסוף באה חברת החשמל ועושה לנו ביום אחד.

מר ראובן לדיאנסקי-היו"ר:

דפנה, אני אתן לך תשובה וגם לגליה.

לפני מספר חודשים ישבנו אצלי, עם מנהל אגף שפ"ע ונציג חברת החשמל, איתן גם כן היה בישיבה, ומטרת השיחה הייתה להרגיע את העוצמה של הגיזום של חברת החשמל, שהם על פי

עו"ד ראובן לדיאנסקי
 סגן ראש העירייה - תחום איכות
 החיים

חוק החשמל יכולים או רשאים לגזום מתחת לכבלי חשמל על מנת למנוע תופעות של פגיעה ברשת החשמל במהלך החורף. והסיכום היה, קודם כל היה איזה שהוא פיילוט לפני חודשיים או משהו כזה, ברחוב דיזנגוף. יצאה הנחיה של האגרונום העירוני, שכל הגיזום עכשיו ייעשה בצורה הרבה יותר מסודרת והרבה יותר חכמה ומוסדרת, כך שבעצם ישאירו את העצים לגדול בצורה רוחבית, פחות לגובה, אבל יאפשרו לעץ בעצם לגדול באופן כזה שתהיה מן מטריה כזאת שתתן כמה שיותר צל. אנחנו מחכים לראות שזה יקרה.

ההנחיה לגבי גיזום בעיריית תל אביב, היא שבין החודשים מאי או אפריל עד ספטמבר-אוקטובר, אגף שפ"ע שמופקד על הגיזום שלא תחת כבל החשמל, לא גוזם. גם על מנת לאפשר צל וגם על מנת לא לפגוע בקיני ציפורים ובבעלי כנף. לכן אנחנו מקפידים על העניין הזה.

חברת חשמל הודיעו לנו שהם לא יוכלו להספיק להיערך לקראת החורף אם הגיזום לא יתחיל בסביבות אוגוסט ספטמבר, וזה מה שקורה. הבשורה היא שההנחיות החדשות הן שהגיזום יהיה כזה שיתנו לעץ לגדול והוא יוכל לתת צל ולכסות כמה שיותר שטח.

מר איתן בן עמי:

עדיין יש לנו מקרי חירום ואנחנו צריכים במהירות להתארגן ולעצור.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

עדיין יש מקרים, תמיד יהיו מקרים. גם במחלקה בבית חולים איכילוב, שנורא מקפידים על איכות הרפואה, עדיין קורים מקרים. אז גם פה ימשיכו לקרות ואנחנו נצטרך להתגונן, להגן ולפעול.

גב' גליה חנוך רועה:

תעשו חשבון כמה כסף עולה להם הגיזום 20 שנה, תראו שזה משתלם כספית.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה - תחום איכות
החברה

לחברת החשמל אין בעיה, הם אמרו – עיריית תל אביב יכולה להטמין כמה שהיא רוצה. על חשבונה, אין שום בעיה.

גב' גליה חנוך רועה:

ראובן, באמת, תעשו חשבון כספי של 20 שנה של גיזום בכל רחבי העיר ותראו לחברת חשמל שזה יותר כסף מאשר הטמנה.

מר ראובן לדיאנסקי- היו"ר:

אני רוצה להודות לכולם. היה דיון מרתק. תודה לשרון, תודה לרות, תודה לאיתן, תודה לכם. המשך יבוא.

* * * הישיבה נעולה * * *